

Vsebinska vsak petek. — Izdaja časopisno založniško podjetje »Primorski tisk« Koper. — Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva ulica 1, telefon 170 — Posamezni izvod 10 din. — Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, tretletna 130 din. Za inozemstvo letno 1300 din ali 3,5 dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. — Rokopisov ne vračamo.

MILIJONI JUGOSLOVANOV SO PRAZNOVALI DAN REPUBLIKE

KOT ENA SAMA VELIKA DRUŽINA

Vsa Jugoslavija je praznovala šestnajsto obletnico republike. Obletnico rojstva nove Jugoslavije smo praznovali letos z večjim navdušenjem kot kdajkoli doslej. V borbi rojena in v naporih poveljni izgradnji prekaljena nova domovina šestih narodov ni bila še nikoli tako močna kot sedaj. Utrjeno bratstvo jugoslovanskih narodov, velike delovne zmage našega ljudstva in zmagoslavje zaradi uspešnih naporov za zблиžanje vseh zemljanov v skupnost enakopravnih narodov, so vzburkali v teh slavnostnih dneh čustva našega ljudstva v veliki strugi, ki je označena z mejnimi kamni tega velikega zgodovinskega dogodka.

Jugoslovansko ljudstvo je praznovalo letos tudi 40-letnico ustanovitve naše Partije. Velike ideje naše Partije, ki stoji kot granitna skala sredi razburkanega vodstva in sveti kot svetilnik v najbolj mračne predele povojnega sveta, so že rodile bogate sadove, kar navdaja naše ljudstvo z velikim ponosom.

Na številnih praznovanjih, akademijah in drugih prireditvah, ki so bile v vseh naših krajih in vaseh, je dala naše ljudstvo duška svojem navdušenju. Posebno velike slavnosti so bile v našem glavnem mestu in v vseh republiških središčih. Marsikje pa so delovni ljudje praznovali na večer praznika Dneva republike nove delovne zmage.

V BEOGRADU je bila osrednja akademija v dvorani narodnih herojev na prirodoslovno-matematični fakulteti, ki so se je udeležili člani Izvršnega sveta Srbije.

V LJUBLJANI je bila velika svečanost na Gospodarskem razstavišču, lastne proslave pa je imel domala strednji večji delovni kolektiv, sola itd.

V ZAGREBU so se udeležili velikega sprejema pri predsedniku Sabora LR Hrvatske dr. Vladimiru Bakariću vsi vidnejši politični, javni in kulturni delavci tega mesta.

CRNA GORA je praznovala Dan republike z veliko delovno zmago. Na večer praznika so otvorili novo važno železniško progo Titograd-Bar. V glavnem mestu TITOGRADU je sprejel predsednik Izvršnega sveta Črne gore Filip Balković graditelje tega velikega objekta in vse vidnejše politične in javne delavce republike.

V SKOPJU je na Trgu maršala Tita zrastle v praznični noči simbolično drevo s šestimi vejami in šestimi re-

publiškimi grbi. Dan republike so proglasili tudi za datum vstopa mladincev v Socialistično zvezo delovnega ljudstva.

V republiki BIH so poleg osrednje svečane akademije pokrili Sarajevčani spominsko grobalico v velikem parku z venci političnih in družbenih organizacij ter delovnih kolektivov.

V prazničnih dneh so izrazili svojo hvaležnost maršalu Titu za uspešno vodstvo naše države tisoči Jugoslovani. V številnih brzojavkah delovnih kolektivov in posameznikov ter naših predstavništev v inozemstvu izražajo naši ljudje predsedniku republike najlepše želje in pripravljenost, da pod njegovim vodstvom se nadalje vlagajo vse sile za izgradnjo socialistične skupnosti in da z nezlomljivo voljo sledijo svetlemu zgledu ljubljene voditelja.

PRIHODNJE LETO BO POTREBNO

698 MILIJONOV ZA TURIZEM

(S seje Okrajnega ljudskega odbora Koper)

Okrajni ljudski odbor Koper je pretekli teden obširno razpravljal o regionalnem planu obalnega področja in o perspektivnem programu razvoja turizma in go-

stinstva na področjih Ankarana, Pirana in Postojne. Obširno poročilo predsednika okrajnega sveta za blagovni promet, turizem in gostinstvo Vinka Znidaršiča, ki je bilo podkrepljeno z zanimivimi statističnimi podatki, je predočilo odbornikom gospodarsko pomembnost nadaljnje krepitve turistično-gostinske dejavnosti v okraju Koper. Močan porast turističnega prometa v zadnjih letih, ki do letos dosegel najmanj 1 milijardo 600 milijonov dinarjev, pa narekuje gradnjo novih turistično-gostinskih objektov, ki naj omogočijo nuditi več kot 14 tisoč ležišč in skoraj 37 tisoč restavracijsko-gostinskih sedežev. Če upoštevamo, da je letos, ko smo imeli v koprskem okraju 537.103 nočnine samo v prvih devetih mesecih, marsikdaj nastalo vprašanje, kako zadovoljiti goste, ki so množično prihajali k morju ali na ogled kraških podzemeljskih jam, ter da je sedanje število ležišč v gostinskih obratih znatno premajhno, potem je nujno potrebno proučiti možnosti takojšnje graditve turističnih naselij, predvsem ob sloven-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naši odlikovanci ob Dnevu republike

Red Bratstva in edinstva II. stopnje: Ettore Battelli.

Red dela II. stopnje: Albert Bregant, Ante Caberica, Leopold Jerman, Atilio Juranič, Bojan Kardelj, Leopold Katnić, dr. Adolf Kinkela, Franc Pečar, Marcel Rožane, Franjo Rozmanič, Zivko Tomišič, Ivanka Zigmund.

Red dela III. stopnje: Viktor Antonič, Vice Bačalja, Drago Bavec, Stane Benevol, Janez Bezeljak, Edvard Bizjak, Giorgio Bonifacio, Stanko Bvren, Ivan Burič, Ado Cvira, Anton Cebokli, Leopold Čeh, Antonija Dodič, Anica Doljar, Franjo Ferluga, Ivan Frol, Branko Gabršček, Franc Glavina, Jože Gregorič, Nikola Grgin, Ema Hojkar, Boris Jamsšek, Vencislav Japelj, Fani Jerab, Ecio Jazbec, Franc Juriševič, dr. Ivan Kastelic, Anton Klančar, Pavel Korelec, Stane Kovač, Darinka Kralj, Maks Kralj, Janez Kranjc, Franc Lampe, Franc Lazar, Jože Lenič, Alojz Lisac, Janez Malnaršič, Erasmio Medanič, Marijan Medveš, Milan Medvešek, Marijan Mozetič, Jakob Mršnik, Emil Paravič, Alojz Pavlič, Francka Petrinja, Franc Podlunšek, Janez Pogačnik, Jo-

že Pogačnik, Vinko Pristov, Aleksander Rozman, Viktor Sabadin, Ignac Sedmak, Zdravko Sametkar, Vidko Stepančič, Mišo Strgar, Vladimirj Susanič, Bruno Skerlevar, Ivan Skopac, Aleksander Span, Alojz Stritof, Milan Taus, Cvetka Terčič, Bogdan Tome, Mitvoj Turina, Vojko Umer, Dragutin Vejičič, Libero Verardo, Renato Viskovič, Drago Vodopivec, Josip Volarič, Vlado Cergonja, Bogoljub Juriševič, Alojzija Penko, Vladimir Petrič.

Medalja dela: Enriko Antonac, Josip Babič, Pavao Batistič, Izidor Benko, Mario Božič, Marija Brezovec, Vincenzo Buonassisi, Eugenio Carpenetti, Slavko Cegan, Ivan Čehovin, Stanko Cendak, Silvo Depanger, Rado Dolgan, Stefan Erjavce, Ernest Furlan, Vinko Furlan, Karel Gregorič, Hilarij Grželj, Franc Kečevar, Ivan Hrvatin, Marjan Januš, Edvard Legiša, Ivan Lemut, Alojzij Močnik, Marija Mahne, Ivan Mokole, Ivan Popit, Ivan Rossi, Remido Sironič, Anton Sajna, Jože Srtič, Pavla Stok, Zdravko Stoka, Ivan Tomšič, Peter Vascotto, Franc Vatovec, Branko Zalar, Lovro Zavodnik, Jože Zudič.

Proizvodnja in potrošnja mesa

Za lažje umevanje problema si najprej oglejmo nekaj osnovnih postavk kmetijske proizvodnje v naši državi. V celoti smo v tej panogi dosegli v letošnjem letu zelo velik napredek. Pridelali so 429.000 vagonov pšenice, kar je za celih 30 odstotkov več kot v letu 1957, ki je bilo doslej najbolj rodno. Koruze smo pridelali

678.000 vagonov ali za 20 odstotkov več kot leta 1957, sladkorne pese 253.000 vagonov ali za 22 odstotkov več. Krompirja je bilo letos zaradi bolezni in neugodnega vremena za 11 odstotkov manj kot leta 1957, grozdja pa 103.000 vagonov ali za 14 odstotkov več kot v letu 1957.

Medtem ko je bilo v letošnjem letu na razpolago 50.000 vagonov umetnih gnojil v državi, je za leto 1960 predvidenih 185.000 vagonov, od česar je za kmetijstvo našega okraja predvidenih 1.300 vagonov ali za 60 odstotkov več kot v letošnjem letu.

Povprečen pridelek pšenice na hektar je v državnem merilu 11,4 metrskega stota, medtem ko je v našem okraju 21,2 metrskega stota. Pridelek visokorodnih sort pšenice v družbenem sektorju kmetijstva in v kooperacijah s privatnimi kmetijskimi proizvajalci pa je precej večji in znaša

v državnem merilu 37,5, v našem okraju pa 49 metrskih stotov na hektar.

Podobni rezultati so bili doseženi tudi pri proizvodnji koruze. Povpreček v državnem merilu je bil 26,3, v našem okraju pa 23 metrskih stotov na hektar, medtem ko je družbeni sektor s kooperanti dosegel 46,2 v državnem merilu, v našem okraju pa 49 metrskih stotov na hektar. Tu je bilo uporabljeno samo seme heterozne koruze.

Prav tako so bili doseženi znatno večji pridelki tudi pri drugih kulturah, kar je jasno dokazalo, da na istem zemljišču lahko pridelamo več, če uporabljamo kvalitetna semena in sodobne agrotehnične pripomočke.

Ko ugotavljamo napredek v poljedelstvu, pa nam pade v oči, da je druga panoga kmetijstva, to je živil-

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRIJATELJSKI OBISK IZ DALJNE KAMBODŽE TUDI PRI NAS

Premier Norodom Sihanuk v Kopru

Med svojim prijateljskim obiskom vladne delegacije kraljevine Kambodže na čelu s predsednikom vlade te dežele princem Norodomom Sihanukom so se visoki gostje mudili tudi v našem okraju. Premier Sihanuk si je s spremstvom v četrtek popoldne ogledal Postojnsko jamo, nato pa so se gostje v spremstvu naših gostiteljev odpravili skozi Koper

v Strunjan, kjer so večerjali in prenočili. Danes, v petek 4. decembra, pa so si gostje ogledali ob desetih dopolne živilski kombinat Delamaris v Izoli, nato pa tovarno motornih koles Tomos v Kopru, nakar so se odpravili v Portorož, od koder so se po kosilu in ogledu še nekaterih zanimivosti našega področja odpravili v Divača, od tam pa v Beograd.

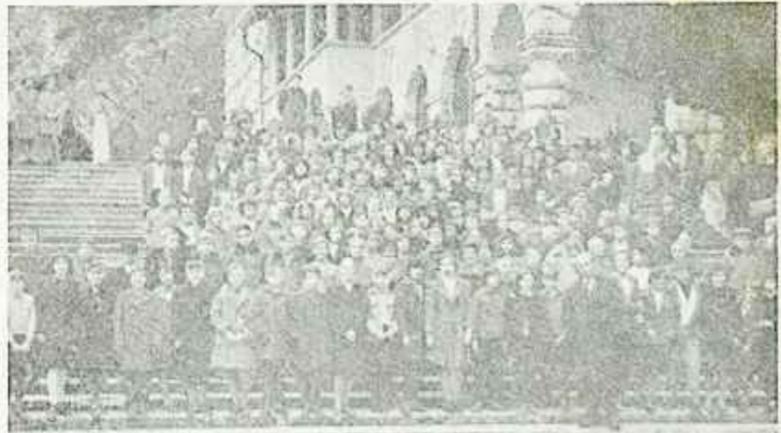
Ob Dnevu republike je bilo sprejetih po vsem okraju veliko številno cibanov v pionirsko organizacijo. Na sliki: stanje ob sprejemu v koprskem gledališču

Predsednik republike Tito je tudi v našem okraju za 29. november odlikoval zaslužne javne delavce, o čemer berite na drugem mestu. Na sliki: predsednik OLO Koper Albin Duje izroča odlikovanja

Na slavnostni akademiji v čast Dneva republike v koprskem gledališču (podrobneje preberite o tem na 5. strani) je govoril Ivan Mavsar

Ob sprejemu cibanov v pionirske vrste je bilo za Dan republike veliko starje tudi v Postojni v Jamski restavraciji. Ob tej priložnosti je nastopil tudi mladinski pevski zbor osemletke pod vodstvom Abla Reščiča in so se nato vsi skupaj fotografirali pred Postojnsko jamo

Tik pred praznikom so na Belvederu v novem stanovanjskem bloku ustanovili prvi pionirski hišni svet v našem okraju. O tem boste lahko več izvedeli prihodnji teden v »Barčici«. Na sliki: pionirska skupščina

Premier Norodom Sihanuk

Sprehod PO SVETU

Za tesnejše gospodarsko sodelovanje

Predstavniki vlad Velike Britanije, Švedske, Norveške, Danske, Švice, Avstrije in Portugalske so te dni podpisali konvencijo Evropske cone svobodne trgovine — EFTA, katere osnovni namen je odprava carinskih in drugih pregrad ter ostvaritev tesnejšega gospodarskega sodelovanja med državami-podpisnicami te konvencije. Njen namen je tudi vplivati na zgraditev boljših pogojev za svobodnejšo trgovino med vsemi deželami. V državah, članicah EFTA, živi okrog 90 milijonov ljudi in ti ustvarjajo letno okrog 92 milijard dolarjev bruto proizvoda, medtem ko je v državah Evropskega skupnega trga 155 milijonov prebivalcev in vrednost njihovega bruto proizvoda je ocenjena na 146 milijard dolarjev letno.

Antarktika pod mednarodnim nadzorom

Predstavniki vlad Francije, Belgije, Norveške, Čila, Japonske, Nove Zelandije, Južnoafriške unije, Argentine, Avstralije, Sovjetske zveze, ZDA in Velike Britanije so te dni podpisali sporazum, na osnovi katerega je Antarktika proglašena za prvo področje na svetu, kjer naj vlada mednarodno nadzorstvo. Glavni namen sporazuma je zagotoviti mednarodno znanstveno sodelovanje v korist miru in onemogočanje militarizacije tega dela sveta.

Eisenhowerjeva pot

V četrtek se je predsednik ZDA Eisenhower podal na obisk Italije, Turčije, Pakistana, Afganistana, Indije, kjer bo bival pet dni, Irana, Grčije, Tunizije, Francije, Španije in Maroka. Potovanje bo trajalo tri tedne in Eisenhower bo v tem času kot predsednik ZDA prvokrat obiskal Grčijo, Turčijo, Pakistan, Afganistan, Indijo in Španijo. V Indiji bo imel več razgovorov s premierom Nehrujem, v New Delhiju pa bo promoviran za častnega doktorja tamkajšnje univerze. Eisenhowerjevo potovanje pa je vzbudilo največ pozornosti tudi zaradi tega, ker bo obiskal španskega diktatorja Franca, saj je znano, da je general Franco edini, še živeči nekdanji najtesnejši zaveznik Hitlerja in Mussolinija, ter je med drugo svetovno vojno v kar največji meri rovaril proti ZDA ter njenim zaveznikom.

Resolucija o Alžiriji

Afriško-azijska skupina v Združenih narodih je izdelala načrt resolucije o Alžiriji. O njej bo v kratkem razpravljala politični odbor Organizacije Združenih narodov in je pravzaprav vabilo Franciji ter Alžiriji, naj bi čimprej začeli s pogajanjmi glede ureditve alžirskega vprašanja. Gre namreč za to, da bi uresničili načela samoodločbe in prenehali vojaške operacije med francosko in narodnoosvobodilno alžirsko vojsko.

Hruščev: vse na miren način

Te dni zaseda v Budimpešti kongres madžarske Socialistične delavske partije in na njem je govoril tudi šef sovjetske delegacije, predsednik sovjetske vlade in prvi sekretar CK KP SZ Nikita Hruščev. V svojem govoru je omenil, »da lahko vse svetovne probleme rešimo na miren način, s pogajanjmi, v vzdušju zboljšanja mednarodnih odnosov, do katerega je prišlo v zadnjem času.« Predlagal je, naj bi bili v razpravah o neurejenih vprašanjih potrpežljivi in naj bi pokazali razumevanje za probleme in za stališča druge strani.

Po slovesni izročitvi odlikovanj zaslužnim javnim delavcem, med katerimi je bilo tudi precej pripadnikov italijanske manjšine, je predsednik OLO Albin Duje priredil svečan sprejem ob Dnevu republike za okrajne predstavnike političnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Podobni sprejemi so bili tudi po vseh naših občinah. Na sliki: sprejema na OLO se je med drugimi povabljeni udeležil tudi generalni konzul Italije v Kopru, g. Zecchin, ki je s predsednikom Dujcem trčil na zdravje praznika naše republike

Mladina v podjetjih sprejela nove naloge

Na Koprskem še pred nedavnim z delom organizacij Ljudske mladine v podjetjih niso bili povsem zadovoljni. Predvsem so pogrešali boljši kontakt mladine z vodstvi aktivov in boljšo povezavo med mladinskimi aktivimi, organizacijo Zveze komunistov ter sindikatom, kjer bi morali s skupnimi naporimi reševati razna vprašanja gospodarskega značaja. Tovarniška mladinska vodstva so se sicer izgovarjala na razne težave — navajala so predvsem pomanjkanje priložnosti za sestajanje — vendar je analiza dela tovarniških komitejev pokazala, da so se mladinska vodstva zatekala

preveč k enostranskim oblikam dela in so dajala prednost zabavnim programom.

Okrajni komitei LM v Kopru se je zaradi teh slabosti odločil pomagati ob letošnjih letnih konferencah nekaterim aktivom pri ugotavljanju dosedanjih pomanjkljivosti, da bi tovarniški komiteji lažje osvojili nove smernice, predvsem oblike neposrednega sodelovanja mladine pri izvajanju proizvodnih nalog, pri uveljavljanju mladine v organih samoupravljanja, pri strokovnem in družbeno-ekonomskem izobraževanju, utrjevanju sistema nagrajevanja po učinku ter osvaja-

nju sklepov o formiranju klubov mladih proizvajalcev. To je sicer samo del nakazanih nalog, ki so zajete v programih, ker je v obvezah mladinskih aktivov moč zaslediti še mnoge druge.

Sekretariat OK LMS v Kopru se je odločil pomagati v prvi vrsti mladinskim organizacijam večjih podjetij, ki vključujejo okrog 70 odstotkov delavske mladine v okraju. Posamezni tovariši, ki so prevzeli skrb za pomoč pri izvajanju tega obsežnega programa, so poskrbeli, da so se razširjenih sej mladinskih komitejev udeležili tudi predstavniki sindikata, delavskih svetov, Zveze komunistov in uprav podjetij. Ker so te razširjene seje v celoti uspele, so, razumljivo, bili dani pogoji za uspešno izvedbo letnih konferenc, ki pa ponekod le zaradi pomanjkanja časa niso bile izvedene dovolj dosledno. Vendar že dejstvo, da so se konference mladinskih aktivov vršile povsod tam, kjer obstajajo tovarniški komiteji, zagotavlja nadaljnje in uspešnejše delo mladine v naših podjetjih — ne samo za strojem in na drugih delovnih mestih, temveč tudi v osvajanju organizacijskih oblik dela in življenja v podjetjih.

Proslava CMD ob Dnevu republike

Dne 23. t. m. smo imeli slovenski duhovniki koprškega okraja, člani CMD, v Postojni svojo pokrajinsko proslavo ob Dnevu republike.

Slavnosti govor je imel naslov: Boj FLR Jugoslavije za mir. Sledile so recitacije in beseda predstavnikov ljudske oblasti iz Kopra in Postojne.

Po skupnem kosilu v Jamski restavraciji smo se odpeljali v Predjamski grad. Ko smo se vračali na svoje domove, bogatejši za ta edinstveni doživljanje, smo zadoščanjem in s ponosom mislili na šestnajst let poti, ki jo je došlejš prehodila naša FLRJ, ter na njene nenehne in uspešne napore za mirno in plodnosno sožitje vseh narodov sveta.

Alojz Kocjančič

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

Novice S TRZASKEGA

Pokrajinski svet je na svoji zadnji seji sklenil popraviti nekatere ceste in poti na podeželju. Tako bodo obnovili 57 km cest, za kar bo potrebno 709 milijonov lir, ki naj bi jih delno zbrali s pomočjo državnega proračuna.

Kakor po vsej Italiji, bo tudi v Trstu 10. in 11. decembra enotna stavka pekovskih delavcev. To stavko so napovedale osrednje sindikalne organizacije, ker delodajalci nočejo pristati na pogajanja o sklenitvi novih delovnih pogodb.

Minuli petek je bila v Nabrežini seja občinskega sveta, ki je grajal zmanjšanje občinskega proračuna. Ta naj bi imel 41 milijonov lir primanjkljaja, ki naj bi bil krit z državnim prispevkom. Vlado generalni komisarjat pa je priznal kritje le v višini 22,185 milijonov lir in je istočasno povisal razne davke in pristojbine za

7.592.000 lir. Razen tega je vladni generalni komisarjat črtal proračunski postavki, ki bi omogočili ureditev parkirnega prostora v Devinu in zgraditev spomenika padlim v Nabrežini.

V dolinski občini so tudi nezadovoljni, ker je občinski svet predvidel, da bo 29 milijonov lir občinskega proračunskega primanjkljaja krila država, sedaj pa je vladni generalni komisarjat odločil, da bo država krila primanjkljaje občine le z 21.515.000 litami. V tej občini so trenutno v teku razna javna dela: gradnja občinske in stanovanjske hiše v Boljuncu ter ureditev poti in kanalizacije v Zavljah, kakor tudi ureditev ceste med Drago in Peskom.

Gojenci igralske šole pri SNG Trst so minulo soboto z uspehom uprizorili Pugetovo komedijo: Srečni dnevi.

Na letošnjem običnem zboru trzaskega društva slovenskih umetnikov so temeljito razpravljali o dosedanjem delu ter nadaljnjih nalogah društva, ki združuje slovenske trzasko in goriške kulturne delavce. Društvo bo v prihodnje še bolj kot doslej poskrbevalo za združitev umetnikov in javnih delavcev slovenskega rodu in bo skušalo čimprej urediti klubske prostore s čitalnico, knjižnico, risarsko in slikarsko šolo za mladino in zabeležiti izdajati literarno-umetniško revijo.

698 milijonov

(Nadaljevanje s 1. strani)
ski obali. Razumljivo pa je, da bi zgradili tudi v Postojni zadostno število gostilne s prenočišči in motel, ker danes prav zaradi pomanjkanja gostinskih zmogljivosti potuje skozi Postojno veliko število turistov, ki bi se sicer radi ustavili v tem našem lepem mestu.

Odborniki okrajnega ljudskega odbora so zelo živahno razpravljali o tem, da mora biti perspektivni program razvoja turizma v našem okraju sestavljen tako, da bo turizem na Primorskem postal še bolj pomembna gospodarska panoga kot je doslej, saj ima za svoj nadaljnji razvoj izredno lepe pogoje. Izvedba tega programa, ki je zelo široko zasnovan, pa bo terjala od investitorjev, turističnih organizacij ter gostinskih podjetij velike napore. Gre namreč za takojšnjo izdelavo investicijskih programov in za zagotovitev potrebnih denarnih sredstev na raznih natečajih.

Po sprejetju perspektivnega programa za razvoj turizma in gostinstva so razpravljali še o nekaterih aktualnih gospodarskih problemih in sprejeli nekaj važnejših odlokov.

Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradackja — Tiska tiskarna ČZP Primorski tisk

STANOVANJSKA REFORMA

Nedavno je Zvezna ljudska skupščina sprejela več zakonov in drugih predpisov, ki vsi skupaj tvorijo to, kar označujemo kot stanovanjsko reformo, oz. reformo sistema finansiranja izgradnje in uporabljanja stanovanj.

Do stanovanjske reforme ni prišlo izmenada, na hitro. O njej smo govorili pravzaprav že več let, ko smo ugotavljali, da administrativno urejanje važnih vprašanj izgradnje in uporabe stanovanj, torej administrativni odnosi na stanovanjskem področju, niso v skladu z našim splošno družbenim in gospodarskim razvojem, niso v skladu s našim sistemom delavskega in družbenega samoupravljanja, niti s socialističnim načelom nagrajevanja po delovnem učinku in sploh s sprotitvijo ekonomskih zakonitosti, kar vse je koncem koncev nujna posledica dejstva, da je naša proizvodnja še nezadostna, da bi lahko krila vse potrebe delovnih ljudi in da je potemtakem še vedno blagovna.

Ta neskladnost je seveda imela in morala imeti vrsto negativnih posledic: stanovanjski fond, ki predstavlja približno 1/4 našega celokupnega narodnega bogastva, je v kljub uspehom in naporom bišnih svetov nezadostno, saj nizke najemnine niso zadostovale niti za redno vzdrževanje stanovanjskih hiš oz. stanovanj, kaj šele za velika popravila in amortizacije; nizke najemnine tudi niso mogle učinkovati kot denarni instrument za razdelitev stanovanj v skladu s prejemki posameznih družin, vsled česar so se stanovanja morala deliti administrativno, brez prave ekonomske povezave s proizvodnjo in proizvodnostjo dela, s čimer se je kaljkap rušilo oz. slabilo načelo nagrajevanja po delu; pomanjkanje neposredne materialne zainteresiranosti za izgradnjo cenilnih in skromnih stanovanj je imelo za posledico, da je bila stanovanjska izgradnja iz leta v leto dražja in da so se gradila v večji meri, kot bi to bilo potrebno, draga stanovanja vsled nizkih najemnin tudi ni bilo velike zainteresiranosti za gradnjo stanovanj in osebni lasti, kajti finančne obveze investitorjev so bile veliko večje kot najemnine; vse to pa je povzročalo tudi resorzarmerje v cenah nasploh in deformacije potrebnje.

Zato se je že dalj časa pred nas postavljala naloga, da tudi na stanovanjskem področju napravimo korak naprej, da tudi odnose na tem področju vskladimo z odnosi in načeli, kakršni že dalj časa obstajajo na ostalih področjih našega družbenega življenja. To pa smo seveda mogli storiti šele takrat, ko so dozoreli za to potrebni gnotni pogoji in ko je bila z nacionalizacijo najemnih stanovanjskih hiš in gradbenih zemljišč, s čimer smo obračunali z ostanke kapitalizma na stanovanjskem področju in tako onemogočili kakršnokoli kapitalistično izkoriščanje, ustvarjena tudi potrebna pravno-gospodarska podlaga.

In tako je bila nedavno, kot že omenjeno, po večmesečnih skrbnih pripravah, analizah in širokih anketah ter razpravah, stanovanjska reforma uzakonjena.

V čem je njeno bistvo? V tem, da so, na eni strani, v novo, ekonomsko najemnine vključeni objektivno potrebni stroški upravljanja, vzdrževanja, velikih popravil in amortizacije vrednosti stanovanja, na drugi strani pa je večji del stanovanjskega prispevka prenesen v čiste dohodke zaposlenih oseb. Konkretnije povedano, stanovanjske najemnine se bodo s to reformo povečale povprečno za 2,5 krat, plače oz. čisti osebni dohodki zaposlenih pa za 6,5 %, (dohodki upokojencev za 18,7 % do 18,7 %, inva-lidov za 200 do 1800 dinarjev), dočim bo znašal stanovanjski prispevek 4 % od skupnih osebnih dohodkov nekega podjetja ali ustanove, družbene organizacije itd. in ga bo plačevalo samo podjetje oz. ustanova.

V povprečju se bodo torej stanovanjske najemnine od 1. I. 1960 precej povečale, vendar ne za vsa stanovanja enako, temveč v odvisnosti od njihove kvalitete in velikosti. Pri velikem številu slabih stanovanj se najemnine ne bodo veliko ali pa nič povečale, pri novih, modernih in opremljenih stanovanjih, pa se bodo seveda dvignile (tznad povprečja). Podlaga za določitev najemnine je vrednost hiše oz. stanovanja. Vrednost je obstoječih zgradb oz. stanovanj bo določena po posebnem sistemu točkovanja vseh elementov stanovanja, gradiva, uporabnosti, položaja stanovanja itd. Za nove hiše, zgrajene po 1. I. 1960, pa bo višina

najemnine določena po dejanskih gradbenih stroških. Nove najemnine bodo določili občinski ljudski odbori, ki so s to reformo dobili — v skladu s komunalnim sistemom — odločilno besedo pri odrejanju in vodnji celokupne stanovanjske politike. Povečanje najemnin bo v povprečju več kot krito s povečanjem plač oz. osebnih dohodkov. Se več, ne bo malo družin, kjer je zaposlenih več oseb, ali pa ki nimajo ustreznega stanovanja, ki bodo dobile več, kot bodo izdale za povečano najemnino. Seveda pa bodo tudi družine, kjer povečana stanarina s povečano plačo ne bo krita. Kjer bo ta razlika večja od 200 dinarjev je v prvem polletju 1960 ne bo treba plačevati in občinski ljudski odbori bodo to oprostitev lahko podaljšali do konca leta 1960. Do takrat pa bo vsaka takšna prizadeta družina le morala nekako urediti to vprašanje.

V skladu s temi spremembami se je po novih predpisih bistveno spremenila oz. razširila tudi vloga občinskih stanovanjskih skladov. Le-ti so po novih predpisih svojevrstne komunalne organizacije, ki poslujejo po gospodarskih načelih in to ne samo na polju kreditiranja, temveč tudi neposrednega investiranja v stanovanjsko izgradnjo, kot tudi v pogledu koordinacije dela vseh činitelev, ki sodelujejo pri stanovanjski izgradnji v določeni občini. Funkcija kreditiranja ostane v glavnem nespremenjena, se pa močno znostrije ekonomsko načelo, da naj kredit dobi, kdor prispeva več lastnih sredstev, kdor bo ceneje gradil itd. Pod temi pogoji bodo krediti v večji meri kot doslej na razpolago tudi zasebnikom, vendar le osebam v delovnem razmerju, zlasti pa stanovanjskim zadragam.

Popolnoma nova pa je naloga občinskih stanovanjskih skladov, da sami grade stanovanja bodisi zaradi njihove prodaje na odplačevanja, ali zaradi oddajanja v najem na temelju predplačila na stanovanjsko pravico. Pri tej izgradnji pa naj bi dobili neposredno in odločilno besedo ter vso moč kontrolne zainteresirani državljani — bodoči uporabniki stanovanj in sicer preko stanovanjskih združenj, ali pa kot vnaprej organizirani bišni sveti.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Proizvodnja in potrošnja mesa

(Nadaljevanje s 1. strani)
noreda, za tem napredkom nekoliko znostala. Osnovna naloga v razvoju kmetijstva bo zato v prihodnjem letu kar največji napredek živinoreje, za kar bo treba vložiti vse sile.

Zaradi manjše ponudbe živine na trgu se je dvignila tudi cena mesa, vsled česar so narasli življenjski stroški. Cena govejave živine je narasla za 14 odstotkov v državnem merilu, medtem ko je v našem okraju ta odstotek še višji. Iz pregleda po okrajih LR Slovenije ugotovimo, da je bila cena mesa najvišja v koprskem okraju, najnižja pa v Murski Soboti. V našem okraju (primerjava po občinah) pa je meso najdražje na področju Kopra, najcenejše pa v Ilirski Bistrici.

V letošnjem letu je bilo zaklane veliko manj živine kot lani. Leta 1958 je bilo zaklanih 25.000 goved in telet, letos pa bo v celoti le 19.500 ali kar za 5.500 glav manj kot lani.

Do zanimive ugotovitve prihajamo pri nas glede ugotovitve prasičevega mesa. Ugotovljeno je, da je ta poraba zelo majhna in predstavlja vsega 17 odstotkov prodanega mesa. To pomeni, da so pri nas dani pogoji za večjo potrošnjo prasičevega mesa, v kolikor bi mesarska podjetja poskrbela za večje količine tega mesa.

Iz pregleda potrošnje mesa na enega prebivalca je razvidno, da znaša ta v našem okraju 19 kg, v državi pa 20,5 kg. Čeprav pod jugoslovanskim povprečjem pa je za 2 kg nad slovenskim, pri čemer je že odštet potrošnja, ki odpade na maloobsejni promet in turizem in ki predstavlja okrog četrtino celokupne potrošnje mesa v okraju.

Preskrba z ribami se je v letošnjem letu le nekoliko izboljšala, čeprav ugotovljamo, da v tem vprašanju še ni storjenega dovolj — niti glede na količino, niti na ceno rib na našem domačem trgu.

Osnovna naloga kmetijske proizvodnje je v naslednjem letu tudi v našem okraju dvig živinoreje in s tem proizvodnje mesa za trg. V tem pogledu smo pred važnimi nalogami, ki jih je treba zažeti takoj; uresničevati. Okrajni ljudski odbor je na zadnjem zasedanju sprejel smernice, ki naj zagotovijo nagel napredek živinoreje.

V teh smernicah je postavljeno, da moramo v letu 1960 izpiliti 5.260 telet do 200 kg — od tega 1930 na posevstvih in 4320 na ekonomičnih kmetijskih zadruhin in v sodelovanju s privatnimi proizvajalci. Nadalje je treba v podobnem razmerju izpiliti 655 mladih goved (dve do tri leta) in pa 900 volov. Vse te naloge so že tudi razdeljene po naših občinah, posevstvih in kmetijskih zadruhin in je treba zdaj le pošteno zgrabiti za delo.

Ker predvidevamo, da se bo potrošnja mesa v našem okraju v letu 1960 dvignila na vsaj 23 kg po prebivalcu, bo mogla planirana proizvodnja pokriti še vedno vsega le 40 odstotkov tržnih potreb, razliko pa bomo morali še vedno kriti z dobavnimi mesi iz ostalih področij države.

Pri tem je razen redne preskrbe z mesom predvsem važna preskrba za turizem, ki mu moramo tudi v prihodnjem letu zagotoviti zadostne količine mesa. Letos so znašale potrebe za turizem (brez maloobsejnega prometa) okrog 90 ton mesa, v prihodnjem letu pa je treba računati vsaj na 20 odstotno povečanje teh potreb.

Pri preskrbovanju z mesom v prihodnjem letu bo kot že letos pomagala tudi Zvezna direkcija za prehrano, ki je že začela sklepati pogodbe za vzrejo klavne živine z republikimi poslovnimi zvezami za okrog tri tetr milijona glav goveje živine, za nad 4 milijone prasičev, 9 milijonov glav perutnine in skoraj milijon ovac. Republiške poslovne zveze morajo skleniti zadevne pogodbe z okrajnimi poslovnimi zvezami, te pa s kmetijskimi zadrugami, ki morajo potem čimprej skleniti ustrezne pogodbe s privatnimi kmetijskimi proizvajalci.

Zvezna direkcija za prehrano bo na podlagi teh pogodb zagotovila 20 odstotkov mesa za trg. Ostale količine potrebnega mesa bo treba zagotoviti iz kmetijskih posevstev in drugih virov zadrugnega in privatnega sektorja. V zvezi s tem je treba že zdaj strogo nadzirati izpolnjevanje uredbe o prepovedi klanja telet in se orientirati na pitanje. Vsak predčasn zakol mora biti odobren od veterinarja. Vsi zakoli morajo biti opravljeni v klavnih. Nikakor ne smejo klati privatniki in potem prodajati meso na črno. Po sili zaklana mlada teleta bodo šla predvsem v bolnišnice. Vsak prestopke omenjene uredbe bo treba strogo kaznovati.

Za letošnje leto ugotavljamo, da ni bila izrečena še nobena kazen, čeprav je bilo ugotovljenih precej hrih zakolov. Kaže, da se je tržna inspekcija v letošnjem letu bolj posvetila kaznovanju in samem prometu z mesom. V tem pogledu je bilo letos

izrečenih deset kazni, v glavnem zaradi prodaje mesa po višjih cenah. Tudi v nadaljnjem prometu z mesom je treba skrbeti za varstvo potrošnika in je zato nujno, da se kaznovanje prekrškov še močno poostri.

Posebno važno vprašanje je boljša preskrba z ribami v prihodnjem letu. To je vprašanje vse republike in ne samo našega okraja, ki je dolžan oskrbovati z ribami tudi druga področja Slovenije. Za naš okraj je treba zagotoviti vsaj 300 ton rib, s čimer se bo povečala njihova potrošnja za 25 odstotkov v primerjavi z letošnjim letom. Morda bi bilo prav, če bi radio in časopis objavljala najboljše recepte za pripravo rib, ker so nekateri gospodinjice včasih v zadregi, kako naj jih na več načinov in različno pripravijo, kar seveda ovira večjo potrošnjo.

Da bodo pravočasno zagotovljene zadostne količine mesa za turistično sezono in da bo tedaj ta preskrba v redu tekla, bi bilo prav, če hoteli in gostinjska podjetja takoj stopijo v stik s podjetji za preskrbo z mesom in sklenejo pogodbe za potrebne količine mesa v letu 1960.

Vsekakor moramo računati s tem, da se bo potrošnja mesa v letu 1960 povečala. V naši republikli je predvideno za okrog 6 kg ali na 23 kg po prebivalcu, v okraju pa moramo to potrošnjo dvigniti za 4 kg po osebi, če naj dosežemo predvideno republiško povprečje 23 kg.

Pri tej nalogi je osnovno vprašanje, kako preskrbeti zadostne količine mesa oziroma dovoljno število klavne živine. Pri tem bodo imeli najpomembnejšo vlogo zadrugni in medzadrugni dogoni. Letos so bili primerljivi, da je bila živina na nekaterih dogonih ocenjevana brez komisije, če pa je to delo le opravljala komisija, je bilo ugotovljeno, da je v več primerih bilo zaradi familijarnih odnosov ocenjevanje neobjektivno. Na ta način je bila pripeljana živina klasičirana v neustrezna razreda.

Da bi zagotovili pravično prodajno meso, je treba urediti prodajo mesa I. klase v posebnih lokalih, kjer teh ni, pa ločeno po dnevih. Pri tem mora tržna inspekcija skrbeti, da se bodo mesarji držali ob občinskih ljudskih odborov odobrenih cen mesa. Zaželeno pa je, naj bi pomagali nadzornim organom ljudskih odborov tudi potrošniki sami, ker bo le tako mogoče urediti preskrbo in trg z mesom.

Najvažnejše naloge s tem v zvezi pa čakajo občinske ljudske odbore in

njihove organe. Osnovna naloga občin je, da usposobijo svoje tržne inspekcije tako, da bodo inspektorji lahko učinkovito nadzorovali vse mesnice in v potrebi hitro ukrepali. Vzoredno s tem je treba usposobiti tudi veterinarsko inspekcijo za njeno osnovno nalogo. Veterinarje je treba razbremeniti manj važnih poslov, ki jih lahko opravljajo tužni drugovi, ki jih lahko in jih usmeriti predvsem v sodobno vzrejo in gojitve živine ter njeno pravilno posredovanje potrošniku.

Več pozornosti bo treba posvetiti tudi kaznovosti in cenam mesnih izdelkov. Tudi te bo morala bolj nadzorovati sanitarna inspekcija. Ugotovljeno je namreč, da nekateri mesni izdelki ne ustrezajo kvaliteti, kakršno potrošniki pričakujejo po nazivih mesnih izdelkov.

Razen omenjenih nalog in ukrepov je seveda še vrsta drugih, ki so nam bolj ali manj znani in ki jih moramo prav tako izvajati, če hočemo proizvodnjo in prodajo mesa vskladiti z našimi možnostmi in potrebami. Vsekakor nam mora biti osnovni cilj stabilizacija trga in redna preskrba našega delovnega človeka s predvidenimi količinami mesa. Inž. Peter Aljančič

Ob Dnevu republike so prejeli zasluženo priznanje tudi skromni, a zelo pomembni javni delavci — voditelji Društev prijateljev mladine po naših občinah. Na slovesen način jim je izročil republiško odlikovanje — Zlato značko DPM — pred praznikom sekretar OO SZDL Ivan Mavsar. Odlikovanci so Jana Jakopič in Ida Gec iz Kopra, Simon Lenarčič iz Postojne, Narda Zadnek iz Pirana, Helena Grmek iz Sežane in Rozalija Malovrh iz Ilirske Bistrice

Pet let v štirih

Trgovina

Predno bi pregledali odnose v razvoju blagovnega prometa, bi razčlenili porast osebne potrošnje v našem okraju; v perspektivnem planu je predviden porast osebne potrošnje v letu 1961 za 47,1 %, dosežani poročnici pa kažejo, da bo doseženi povečanje že v letu 1960 za 48,8 %. To kaže, da je osebna potrošnja na prebivalca hitrejša in večja, kot je predvideno s perspektivnim planom; po planu je bilo predvideno, da bo znašala osebna potrošnja na prebivalca v letu 1961 125 tisoč dinarjev, medtem ko bo dosežena v letu 1960 v višini 125.000 dinarjev, ali za 30 % več kot v letu 1956. Na tej osnovi pa se odvija tudi sam blagovni promet. V trgovini na drobno opažamo tak porast prometa, ki bo že leta 1960 nekoliko prkoračil poročnice perspektivnega plana, tako da bomo že v letu 1960 dosegli 77 % povečanje napram letu 1956.

V trgovini na debelo pa je bilo predvideno povečanje prometa za 35 %, dejansko pa bo v letu 1960 doseženo le 17 %, kar kaže, da razvoj povezave potrošnika s proizvajalcem raste hitreje in se posredniška vloga hitreje izločuje kot pa je bilo predvideno s perspektivnim planom.

V zunanji trgovini je perspektivni plan predvideval porast 43 %, dejansko pa beležimo padec za 16 %, delno so vzroki objektivnega značaja — zaradi izločitve Delamarisa, ki je prešel v sklop kombinata ribje industrije, delno pa zaradi nedoseganja prometa s strani Splošne trgovske, ki bo morala v prihodnjem letu doseči boljši promet.

V trgovini na drobno, ki je najbolj važna za blagovni promet, imamo povprečno povečanje prometa za 15 % letno in ne 12 %, kot je bilo predvideno po planu.

Najhitrejši je porast v prometu z nafto in naftnimi derivati, kjer bo že v prihodnjem letu doseženo povečanje za 262 %, napram letu 1956 in

napram 176 % po predvidevanjih perspektivnega plana za leto 1961. Čeprav je bilo že s perspektivnim planom predvideno močno povečanje potrošnje nafte in naftnih derivatov, je dejanski porast še močnejši kot pa je bilo predvideno. Tempo potrošnje pa je prislil podjetja, da so tudi mrežo črpalk hitreje realizirali; tako imamo postavljenih pet novih črpalk, kot je bilo predvideno po perspektivnem planu do konca leta 1961, treba pa bo misliti še na dodatne črpalke.

Vsekakor pa trgovska mreža nosi se vrsto slabosti in se organizirani le-te ne razvija skladno s smernicami perspektivnega plana. Število prodajnih mest se bo do vključno leta 1960 povečalo za 7 % ali za 30 prodajnih mest medtem ko je bilo s perspektivnim planom predvideno 12 % povečanje prodajnih mest.

Tudi v pogledu skladišč predvidevanja plana ne bodo uresničena;

predvideno je bilo, da se zgradi skladišče za 215 vagonov blaga, doseženo pa bo le za 108 vagonov. To je razvidno tudi iz potrošnje investicij za trgovsko mrežo; potrošnja znaša okoli 277 milijonov, predvidena pa je bila v višini 400 milijonov. Za skladišča bo potrošeni le 110 od predvidenih 213 milijonov.

Za prevozna sredstva bo porabljeno do vključno leta 1960 320 od predvidenih 350 milijonov v letu 1961. Važno je in nujno, da v letu 1960 nadoknadimo zamujeno. Tako je treba začeti s pripravami za investicijske programe in da obične še sedaj predvidijo potrebna sredstva iz skladov za prihodnje leto, da bi tako brezpogojno realizirali predvidevanja perspektivnega plana v pogledu prodajne mreže, ker ta že ovira možnosti realizacije industrijske in kmetijske proizvodnje.

POGOVOR Z VOLIVCI

V današnjem pogovoru z volivci odgovorja predsednik ObLO Piran Davorin Ferligoj na vprašanje S. M. iz Pirana:

V Piranu precej živahno razpravljamo o gradnji novega šolskega poslopja, ker sedanje zdaleč več ne ustreza in zadošča našim potrebam. Sliši pa se, da bodo novo šolo začeli najprej graditi v Luciji, kjer je prav tako potrebna. Volivce zdaj zanima, katera gradnja bo imela prednost?

Letos obiskuje osnovno šolo v Piranu 835 otrok, ki imajo na razpolago 14 učilnic, oddelekov pa je seveda več — 22. Leta 1962 — vsaj tako nam

kažejo prej omenjene analize — jih bo okrog 280 in bo zanje potrebnih najmanj 27 oddelekov. Če vzamemo kot osnovo dvoizmenični pouk — kar je, mimogrede povedano, tudi republiški normativ —, bi potemtakem piranska šola s svojimi obstoječimi učilnicami s formalne plati za nekaj let še zadoščala. Toda stvar je drugačna, če vemo, da šolski prostori niso primerni, saj je šolska stavba bila nekoč samostan, pred kakimi 70 leti pa so dozdajali še tretje nadstropje. Te stavbe naprej ne moremo prezidavati, ker je to nemogoče, verjetno pa bi bilo tudi predrago. Zato je na dani, da šolski prostori v Piranu ne ustrezajo zahtevam modernega pouka.

Nekoliko drugače pa moramo gledati na razvoj osnovnega šolstva v sedanjem šolskem okolišu Lucija. Sedaj obiskuje lucijsko šolo 157 otrok, leta 1962 pa jih bo že, vsaj tako računamo, kakih 300, ker v bližini gradimo novo stanovanjsko naselje. Vendar bi v dveh izmenah tudi sedanje poslopje še nekako zadostovalo. K temu pa gre še problem osnovne šole v Portorožu: šola je v nekdanjem gostinskem objektu, ki je seveda neprimeren. Zato je naš predlog, da bi šola v Luciji in Portorožu združili in zato zgradili novo šolsko poslopje. Šola bi seveda morala biti nekje med Portorožem in Lucijo. Na dani je torej, kako nujna je gradnja šolskih poslopij tako v Piranu kot Luciji. Katero bomo začeli graditi prej, danes ne morem povedati: Svet za šolstvo naše občine je namreč te dni imenoval posebno komisijo, v kateri so predstavniki vseh zainteresiranih forumov in ustanov in ki bo po temeljitih razpravah podala svoje predloge. Dokončni besedo pa bo seveda imel naš občinski ljudski odbor.

Pomorstvo štev. 11

Slovensko Primorje ima v 11. številki kar lep delček tako v besedi kakor v sliki. V našem jeziku so članki: BBB (V. P.), Gradnja tranzitnega skladišča v koprski luki (inž. Miloš Gnuš), Piran je praznovan! (nm-) in leposlovni potopis Hinka Wilfana »Tramper raste čez cesto«.

Med ostalimi članki omenjamo le nekatere kot n. pr.: Reška (XXIV.) konferenca, Novi ladjl PEKAN in KO-SOVO. Problemi v svetovnem pomorstvu, Pomorstvo Japonske, Norveška trgovska mornarica, Ladja z brzino 100 morskih milj na uro, Od Reke do Singapura (IV.), Knjižni pregledi, pomorski dogodki doma in po svetu. Prilogi kot vedno: Vestnik Združenja pomorskega brodarstva Jugoslavije in Bilten pomorstva. V rubriki Gibanje tujih ladij skozi naše luke je službeno prvi objavljeno tudi te vrste promet skozi koprsko pristanišče in to od 1. I. do 31. X. t. l. Poslej bo v to poročilo stalno uvrščena tudi Koper.

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Večji obseg dela v bankah

Poročali smo že o novi veliki nalogi, ki jo bo z novim letom prevzela nase Narodna banka kot banka, ki bo izvajala vse zadeve v zvezi z družbenim knjigovodstvom. Danes še ne moremo predvidevati vseh opravil, ki bodo s tem v zvezi, ko bo postala banka družbeni knjigovodja, obenem pa kontrolor nad pravilno uporabo družbenega premoženja s strani vseh, ki jim je bilo dano družbeno premoženje v uporabo, kakor tudi kontrolor v pogledu njihovega zakonitega poslovanja. Zakon o družbenem knjigovodstvu našteva vse, ki jih smatra za uporabnike družbenega premoženja in navaja med njimi vse gospodarske organizacije, gospodarske zbornice in združenja in druge zbornice, dalje banke in hranilnice, zavarovalni zavod, državne organe in ustanove, ustanove socialnega zavarovanja, družbene organizacije, ki razpolagajo z družbenim premoženjem, družbene investicijske sklade, sklade za gradnjo stanovanj in druge sklade, ki imajo značaj pravnih oseb.

Vsekakor predstavlja število omenjenih uporabnikov družbenega premoženja veliko število bančnih komitentov, katerih delo bo treba kontrolirati po poseb-

nem predpisanem postopku. Za mnoge izmed njih bo treba celo odpreti nove žiro račune, večino pa jih vključiti v dosežanje družbeno evidenco. Žiro račun bo namreč tisto žarišče, preko katerega se bo pri banki odvijala kontrola vsega finančnega poslovanja uporabnikov družbenega premoženja.

Kot rečeno, bo omenjeno delo padlo v pristojnost Narodne banke in njenih podružnic. Druge banke bodo lahko opravljale po posebnem pooblastilu le določena opravila s področja družbenega knjigovodstva in le za določene uporabnike omenjenega premoženja. Pač pa se bo njihov obseg razširil v drugi smeri. S posebnim odlokom o evidentiranju dohodkov, ki spadajo pod davek na osebni dohodek državljanov in s posebnim načinom o vlaganju davčnih prijav za ta davek, namreč lahko državljani svoje dohodke, nastale iz delovnega razmerja ali iz avtorskih pravic evidentirajo tudi preko žiro računov pri banki. Na te žiro račune se stekajo po njihovem nalogu lahko njihovi prejemki iz stalnega, občasnega ali dopolnilnega razmerja ali pa od raznih honorarjev — avtorskih pravic. Take račune morajo odpreti na zahtevo

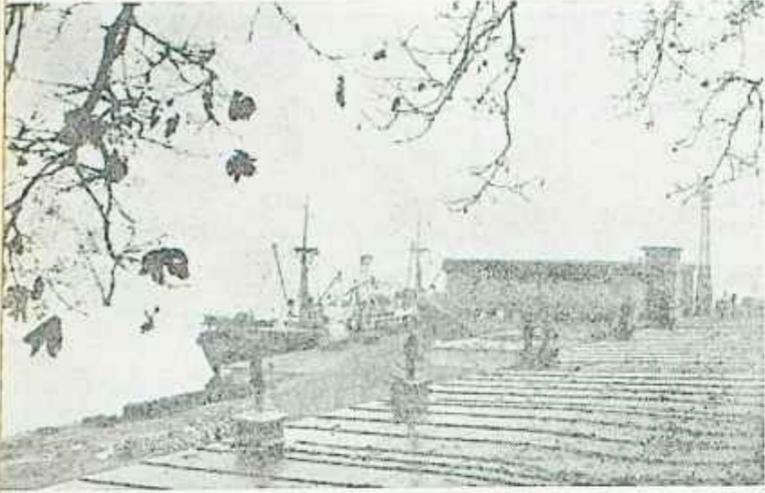
davčnega zavezanca komunalne banke ali mestne hranilnice; tam, kjer teh ni, pa podružnice Narodne banke. Prizadete se o načinu in pogojih lahko pozanimajo neposredno pri eni izmed omenjenih bank.

Povečanje dela pa pričakujemo v bankah tudi v zvezi z novimi predpisi o stanovanjskih zadevah. Kot vemo, predstavlja vsaka hiša oz. hišni svet pravno osebo zase. Pri večji hiši z več lastniki bo celo lahko več takih pravnih oseb. Čeprav vprašanje teh pravnih oseb svoje vrste še ni obdelano, je jasno, da bodo morale poslovati preko svojih lastnih žiro računov pri bankah.

Končno naj omenimo še uvajanje tekočih računov delavcev in uslužbencev, kar naj bi nekatere banke in hranilnice vpeljale s prihodnjim letom. Namen teh računov — ki sicer pri nas niso novost, saj jih ima že Mestna hranilnica ljubljanska — je povečati brezgotovinsko poslovanje in popularizirati poslovanje s čeki. Delavci in uslužbenci bodo dobivali, po lastni želji in nalogu seveda, vse svoje prejemke nakazane na svoj račun pri hranilnici oz. banki in bodo s temi prejemki razpolagali s čeki. —dt—

Še dve novi ladji Splošne plovbe

V nedeljo bo priplula v Piran iz Nedejnice Boljuplaka nova mornarska ladja »Goranka«, ki so jo v Pulju izdelali za Splošno plovbo. Ladja bo nato odplula na svojo prvo pot po oceanih. Naslednjo nedeljo, dne 13. decembra, pa bo v »Ujanku« še ena slovesnost: splovitev še ene velike ladje za Splošno plovbo v tej ladjedelnici. Ladja bo nosila ime »Trbovljček«. O obeh dogodkih bomo podrobneje še poročali.

Prav za praznik republike je doživelo tudi naše mlado koprsko pristanišče svojevrsten rekord: ob njegovih pomolih se je hkrati zbralo kar osem ladij večje ali manjše tonaže. Kljub temu je pridni kolektiv podjetja Pristanišča Koper brez zastoja izkrcaval pripeljano blago in ga odpremljal naprej

Lep pomol v Portorožu

V okviru proslavljanja Dneva republike z delovnimi zmagami so v Portorožu preteklo soboto imeli manjšo slovesnost ob dokončanju grobih gradbenih del pri obnovi ladijskega pomola. Poleg graditeljev — delavcev podjetja »Viadukt« iz Zagreba ter podjetja »Javna razsvetljava« iz Ljubljane — ter poleg domačega prebivalstva in šolskih otrok ter predstavnikov ObLO Piran so se slovesnosti udeležili tudi gostje iz Kopra, Reke, Ljubljane in Zagreba. Slovesnost je otvoril predsednik Krajevnega odbora Portorož, tov. Malež Cop, nato pa je imel krajsi nagovor podpredsednik ObLO Piran, tov. Ivan Korošec, ki se je najprej zahvalil delavcem obeh podjetij za opravljeno delo ter Pomorski oblasti za severni Jadran kot investitorju. Poudaril je vlogo in pomen sred-

stev, ki jih zveza nudi za take objekte. Pomol ne bo koristil samo izboljšanju prometni zvez Portoroža z ostalimi obalnimi mesti, temveč prav gotovo v veliki meri prispeval k razmahu turizma v Portorožu, saj bo omogočil turistom še več izletov po morju kot doslej, pomol sam na sebi pa je s sedanjo novo razsvetljavo izredno lep objekt za večerne promenade in sploh v dopolnilo nočnega izgleda tega našega letovišča.

Gradbena dela pri obnavljanju in podaljšanju portoroškega pomola so trajala skoraj 2 leti. Zavlekla so se predvsem zaradi lanskega Mednarodnega šahovskega turnirja, ko je bilo treba dela skoraj popolnoma ukiniti, da niso motila prireditve. Zavlekla pa so se tudi zaradi močno povečanega obsega gradenj: prvotno je bilo namreč mišljeno samo, da bo pomol obnoven in dolžini, kakršno je imel, predno so ga Nemci razstrelili; naknadno pa je bil odobren investicijski kredit za sedanjí 152 m dolgi pomol. Novi pomol je širok 7 metrov, ploščad za pristajanje pa je široka 12 m in dolga 46 metrov. Za obnovo in podaljšanje pomola so morali za bitvi v blatna ilovnata tla 78 železobetonskih stebrov premera 35 x 35 cm in dolžine 19,5 do 24 metrov. Posamezen stebel je tehtal nad 6 ton. Celotni stroški gradnje pomola znašajo okroglo 32 milijonov din. Pomol ima tudi avtomatični svetilnik z zeleno pristaniško lučjo ter vrsto modernih kandelabrov.

Ko bodo v prihodnjih mesecih s plovečim bagrom se poglabili morsko dno okrog pomola od sedanjih 2 do 4 metrov na 6 metrov globine, bodo ob novem portoroškem pomolu lahko pristajale tudi naše največje potniške ladje. Plovni redi naših in tujih linij, ki potekajo vzdolž naše obale Jadrana, že vključujejo za pomlad in sezono 1960 med svoja pristanišča tudi Portorož.

SEZANA 3: Te dni bo delovni kolektiv Tovarne pletenin v Sežani proslavil deseto obletnico obratovanja tega, za sežansko občino zelo pomembnega gospodarskega objekta. Ta tovarna namreč sodi med tiste, ki med prvimi v občini izpolni proizvodni plan in s svojimi izdelki uspešno nastopa na domačem in tujem trgu. Letos je usmerila svojo proizvodnjo predvsem v zimsko oblačila, ki jih izvaža v SZ.

KOPER 21: V zadnjih dneh so bile v koprskem okraju razen nekaj manjših nezgod tudi štiri večje prometne nesreče. Tako je Tržičan Josip Bordon v nedeljo zvečer zavožil z avtomobilom ob koprskem avtobusnem postajališču v morje in k sreči je iz potapljalčevega avtomobila priplaval skupno z ženo in dvema otrokoma. Tržičan dr. Silvano Postoreli je med Kortami in Izolo na maslni cesti z avtomobilom zadel v drevo, Tržičanka Marija Zonta pa je pri Materiji vozila osebni avto tako neprevidno, da je s sopotniki zdrsula 40 metrov, pri čemer so dobili težje poškodbe. V Rižano pa je v ponedeljek zjutraj zdrsel z avtomobilom Rečan Josip Sablič, ki je dobil le lažje poškodbe, medtem ko je bila njegova sopotnica težko poškodovana.

KOPER 110: V zadnji dekadí letošnjega novembra je bil kljub slabemu vremenu v koprskem pristanišču velik promet. Prvič so med drugim privezali holandsko tovorno ladjo »Auripe«, ki je pripeljala banane. Okrog 200 ton fužnega sadja je pripeljala tudi jugoslovanska motorna ladja »Savudrija«, japonska ladja »Zenko Maru 1« pa 175 ton rib. Iz Grčije je jugoslovanska ladja »Mirna« pripeljala pomaranče, ladja »Lav« je iztovorila 200 ton žita, medtem ko je ladja »Zužemberke« vkrcala les za Izrael.

KOPER 121: Minulo nedeljo je broderska sekcija pri Okrajnem odboru Ljudske tehnike Koper organizirala tekmovanje modelov ladij, ki so jih zgradili mladi modelarji iz Kopra, Izole in Pirana. Tega zanimivega tekmovanja se je udeležilo 7 modelarjev, ki so s tekmovanjem vzbudili veliko zanimanje številnih gledalcev. Posebno pozornost ljubiteljev brodarstva pa je pritegnila splošitev novega kombiniranega čolna LT 59, ki so ga zgradili v broderski delavnici Okrajnega odbora Ljudske tehnike Koper.

Kaj pravijo drugod...

DOLENSKI LIST

USTANOVLEN KLUB LJUDSKIH POSLANCEV NAŠEGA OKRAJA

V sredo, 18. novembra je bil v Novem mestu ustanovljen Klub ljudskih poslancev okraja Novo mesto. Za predsednika kluba so izvolili Franca Pirkoviča, predsednika Okrajnega odbora SZDL Novo mesto in ljudskega poslanca. Taki klubi so se pokazali kot koristna oblika dela poslancev, saj se bodo tu seznanjali s problemi in razvojem okraja ter tako enotno nastopali pred volivci.

SAMOMOR IN POZGANA DOMACIJA ZARADI KOPICE SENA

V soboto okoli pete ure popoldan je rdeči petelin obližnil strehe Lebenove domačije blizu Marija Gradca pri Laškem. Gospodarska poslopja so bila upepeljena, prav tako stanovanjska hiša, preden so prišli gasilci na kraj požara.

Ze samo to, da je ogenj v kratkem času uničil domovanje in gospodarska poslopja, je velika nesreča. Toda tu je bila vmes še veliko večja tragedija.

Pohlep, jezavost, prepir, požig in samomor...

Lebenovi so sklenili prodati kopico sene. Sosed, ki ga je kupil, se je pogodil, da bo dal 4000 dinarjev za seno in sicer 2000 sinu, ki je kosil in sušil, 2000 pa materi, ki je lastnica zemlje in plačuje davek.

Ko pa je sosed odšel, se je vnel prepir. Sin je hotel imeti ves denar. Jezavost in pohlep sta rodila slab sad. Trindvajsetletni Leben je najprej zažgal kopice sene, potem pa na več mestih podžgal še domačo hišo in poslopja, da je bilo v mahu vse v plamenih. Požigalec je sprva baje še pomagal reševati stvari iz gorečih poslopj, potem pa je nenadoma izginil. Se mu je oglasila vest? Se je zbal pravične kazni?

Ponoči so ga našli mrtvega v bližnjem gozdu. Hladnokrvno si je najprej navezal zanko na vrat, potem po se s pištolo, ki jo je imel brez dovoljenja, ustrelil...

Fant si je sodil sam, potem ko je uničil streho nad glavo svojim domačim. Za bora dva tisočaka je šlo. Zaradi dveh tisočakov smrt in škoda, ki je Lebenovi sami ne bodo mogli nadomestiti.

Previsoka cena za nerazumljivo strast in grabežljivost.

NOVICE

PROSLAVA V AJDOVŠČINI

V ajdovski tekstilni tovarni so imeli v soboto prisočno svečanost ob desetletnici podjetja. Dopoldne je na slavnostni seji delavskega sveta kolektiv čestital v imenu okrajnih vodstev političnih organizacij tovariš Milo Vižintin, popoldne pa so se zbrali na proslavo v kulturnem domu. Nagradili so 22 delavcev, ki so že 10 let zaposleni v tovarni, potlej pa so pripravili pester kulturno-družabni spored.

Svečanosti so se udeležili tudi tovariši: Tone Bole, član Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, Miran Košmelj, državni sekretar za blagovni promet LRS, ing. Viktor Kotnik, državni sekretar za industrijo LRS, Tine Remškar, predsednik okrajnega odbora Socialistične zveze, ing. Karmelo Budihna, predsednik okrajnega ljudskega odbora, predstavniki številnih tekstilnih tovarn in drugi.

Za praznik republike v Hrpeljah

Letošnji praznik ustanovitve nove Jugoslavije so proslavili v Hrpeljah na izredno slovesen način. Sprejem šestnajstih cicibanov v pionirsko organizacijo je bil preteklo soboto, povezan z izbranim in skrbno pripravljanim kulturnim sporedom, ki ga je izvedla šolska mladina. Po nagovoru učitelju Mirku Piška so se pred tri sto učenci in njihovimi starši ter predstavniki občinskega ljudskega odbora in političnih organizacij zvrstili na okrašenem odru prosvetne dvorane recitatorski, pevski, folklorni, baletni, igralski in telovadni nastopi osmošolcev. Med petnajstimi točkami programa moramo posebej omeniti prvi nastop šolskega pevskega zbora, ki ga je organizirala v začetku letošnjega šolskega leta učiteljica Mirjam Zega in šteje okoli 60 mladih pevcev in pevk. Zepeli so tri pesmi, med temi tudi »Bilečanko«, ki je še za odrasle pevce dokaj zahtevna. Mali pevci in njih vevo-

vodkinja so bili nagrajeni z navdušenim priznanjem poslušalcev. Prav tako je uspešno nastopila folklorna skupina v plesni improvizaciji narodnih pesmi. Uprizoritev enodejanke, ki ponazoruje rešitev zaprtega ranjenega partizana, je s svojimi učenci pripravila Breda Butinarjeva. Ostale, vse uspele nastope, so oskrbele prav tako učiteljice, telovadke pa je izvedel Brano Cermelj. Ugodno iznenadeni starši s priznanjem ugotavljajo, da je učiteljski zbor hrpeljske šole v letošnjem letu zaposlil njihove otroke v različnih krožkih izvensolskega dela kljub občutnemu pomanjkanju prostora in ostalih sredstev. Sekretar občinskega komiteja Viktor Ljubič je pri tej priložnosti razdelil 7 nagrad učencem za najboljše naloge, ki so jih napisali za 40. obletnico Komunistične partije pod naslovom »Nekoč in danes«.

Istega dne zvečer je bila slavnostna akademija, na katero je sekretar komiteja Ljubič v strnjem govoru orisal zmagovito pot Komunistične partije Jugoslavije od začetka narodnovobodilnega boja do današnjih gospodarskih in političnih uspehov. Kulturni del proslave je bil izpolnjen s ponovitvijo najboljših nastopov šolske mladine ter nastopom novega pevskega zbora odraslih mladincev. J. Z.

NAJLEPŠI PORTOROŠKI VRTOVI

Upravni odbor Turističnega društva Portorož je na svoji seji pretekli teden pretresel poročilo Komisije za ocenjevanje vrtov in nasadov in odločil o podelitvi razpisanih nagrad za najlepše urejeni vrt. Po daljši razpravi je sklenil, da prve nagrade ne podeli, da pa zato podeli tri druge nagrade po 3.000 dinarjev in 2 tretji nagradi po 3.000 dinarjev. Druge nagrade so bile podeljene družini Ivana Merkančiča (nad parkirnim prostorom hotela »Central«, hišnem svetu »Vile Lucije«, Portorož 213 in družini v Luciji poleg športnega stadiona. UO TD Portorož je sklenil, da bo tudi prihodnje leto razpisal nagrade za najlepše urejene vrtove v Portorožu.

Da bi članom Turističnega društva olajšal nabavo okrasnih rastlin za čim lepšo ureditev svojih vrtov, je upravni odbor društva sklenil takoj odpreti nov fond v višini 200.000 dinarjev, iz katerega dobi 70 % dotacije vsak član društva, ki kupi pri podjetju »Cvetje« v Portorožu določeno število sadik raznih trajnic za okrasitev okolice svojega bivališča. 30 odstotkov mora nositi sam. Podjetje »Cvetje« ima na razpolago večje število sadik rožmarina, oleandrov, vrtne in drugih trajnic. JULE

Obetajoči načrti postojnskih dijakov

Pred nedavnim je imela svojo prvo sejo kulturno-prosvetna komisija pri komiteju Ljudske mladine na postojnski gimnaziji. Sklenili so, da bodo tudi v tem šolskem letu nadaljevali z izdajanjem gimnazijskega glasila »Glas Krasa«. V ta namen so izvolili petčlanski uredniški odbor.

Gimnazijski list ne bo več zgolj literarno glasilo, marveč bo ogledalo vsega dela in teženj dijakov na gimnaziji. Zadnja stran glasila bo pisana v esperantu, za kar bodo skrbeli mladi esperantisti.

List bo izhajal enkrat na mesec. Nadalje so na tej plodni seji tudi sklenili, da bodo začeli s plesnimi vajami skupaj z vajensko mladino, ustanovili bodo pevski zbor, pripravili literarne večere, pripravljali proslave ob državnih praznikih in naštudirali kakšno igro.

v vsako hišo

V Ilirski Bistrici gradimo novo šolo

Ce se boste peljali iz Trnovega proti Ilirski Bistrici, se ozrite proti levi strani. Danes pravzaprav še ne boste videli kaj posebnega: travnike in njivice, ki jih že nekaj let obdelujejo najemniki, delavci in uslužbenci. Letos so jih zadnjikrat obdelali. Ze se gradijo ob vznožju hriba kupi opeke in stavbnega lesa, baraka za orodje in material je postavljena, zakoličena je stavba velikega obsega in buldožerji že ravnaajo teren.

— Kaj boste gradili? — Šolo! — Preprost in kratek odgovor, toda zanj je bilo potrebnih mnogo potov, besed, prepričevanj in skrbi. — Na starih mestih smo že imeli pouk, sedaj smo se stisnili celo v dve stavbi. Seveda, tri izmene imamo, grozila nam je že četrta. Vajenci se stiskajo po tesnih učilnicah, glasbena šola nima primernih prostorov. Kje so potem pionirske sobe, delavnice, kuhinje, kabineti? Vseidli smo se, zbirali podatke, šteli, računali in predložili dokumentacijo. — Tako je povedal ravnatelj šole.

Podpredsednik občinskega ljudskega odbora se je z vsem srcem zavzel za gradnjo nove šole. — Otroci in učitelji so se nam smilili. Iz okoliških šol prihajajo učenci v natrpne učilnice. Hočeje znanja, mi hočemo reformirano šolo, toda pod takimi pogoji bi šlo težko. Graditi bo treba! —

— Gradili bomo! — In besedo predsednika občinskega ljudskega odbora so povzeli odborniki, pritrtili je okraj in tako smo začeli. Šestnajst učilnic, kabineti, delavnice, kuhinje, telovadnica... Včeraj se sanje učencev, staršev in vzgojiteljev, danes porajajoča se stvarnost. — Sredstva imate seveda zagotovljena? —

— Z zagotovljenimi sredstvi bi marsikdo gradil, — pravijo Bistričani. — Imamo in nimamo. Lesonit je polotil prvo četrtno, ostali bodo še sledili. Pomagali si bomo, zavihali rokave. Sola mora stati. —

— Torej računate se na pomoč? — Na pomoč in na lastne sile. Glejte, ljudje komaj čakajo, da bi začela rasti stavba iz tal. Vsi bi že radi videli svoje otroke v svetlih, prostornih učilnicah.

— Dajmo, zgrabimo vsi! — so sklepali na komiteju in pri SZDL, nato pa na sestankih in zborih volivcev. In volivci so bili navdušeni.

— Vsak bo prispeval, kolikor bo mogel in kakor bo mogel, je bilo čuti po terenu. Postavili so komisije, ki naj bi zbirale sredstva. — Akcija se je pričela s presenetljivim uspehom, je pripovedoval referent za šolstvo. — Sam sem s komisijo obšel dve vasi, Knežak in Bač. Na Knežaku skoraj nihče ni odrekal, na Baču so kar tekmovali med seboj. — Denarja ravno nimamo preveč, pa bi dali les, če vam je prav, so govorili. — Pa so dajali nekateri po meter hodovnice, drugi po dva, tri metre in še več. Sore Franc iz Knežaka je dal 6 metrov, Tomšič Rudolf 4 metre, Slavec Anton iz Bača 5 metrov, prav toliko Knafelec Franc, po 4 metre pa so dali še Česnik Avguštin, Tomšič Anton in Keš Anton. V dveh vaseh smo zbrali 172 metrov lesa v vrednosti nad milijon dinarjev.

— Kako pa drugod? — Po vseh vaseh homo šil. Lesa seveda nimajo povsod, pa so se obvezali za vožnje. Bistričani bodo ves čas pripravljali pomagati s prostovoljnimi delom. Vsi od pionirjev, mladine, delavcev in uslužbencev tja do

gospodinj in upokoencev, vsi so pripravljani pomagati po svojih močeh.

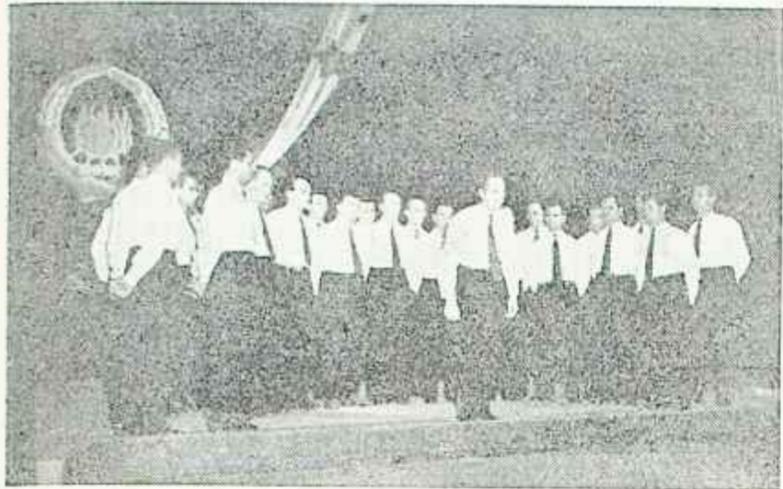
Denar res ni vse. Volja, delavnost in organizacija napravijo mnogo, mnogo. In po dveh letih, ko bo stal pod zelenim bregom veliko lepo poslopje s svetlim profesorjem, z igrišči in vrtovi, bodo vsi bistriški občani lahko govorili: — To je pa naša šola! M. F.

Pogumno in vztrajno

V kratkem bo imela mladina postojnske občine svojo konferenco. Nanjo se vneto pripravljajo. Imeli so že več volilnih konferenc, najbolj uspešni pa sta bili konferenci mladinskega aktiva na postojnski gimnaziji in na vajenski šoli. Vajenci so sprožili na svoji konferenci več kričečih vprašanj. Predvsem velja omeniti tista, ki so v zvezi z delovnim časom, dopusti in izpiti. Najbolj so oškodovani pri tem tisti vajenci, ki delajo pri privatnih podjetjih, saj traja njihov delovni čas včasih tudi več kot 10 ur. Rednega letnega dopusta mnogi ne dobijo, še slabše pa je z dopusti v zimskem času. Vajenci so se tudi pritoževali čez Obrtno zbornico, ki v nekaterih kričečih primerih sploh ni posredovala.

Problem svoje vrste je tudi pomanjkanje prostorov. Za sedaj gostujejo v gimnaziji, vendar pa vsak dan pričakujejo, da jim bodo odvzeti še ti skromni prostori, je dejal upravitelj vajenske šole tov. Makarovič. Na konferenci so izrazili tudi željo, da bi bili pomočniški izpiti spet v Postojni.

Kljub takim težavam pa mladinski aktiv na tej šoli ni malo dušen. Priredili so zanimivo in uspešno razstavo, katere vsakoletni namen je, da si z njo zagotovijo sredstva za zaključni izlet. Na vajenski dan je priredil šolski mladinski aktiv športna srečanja z ostalimi vajenskimi šolami. Vajenci so večerjali v mnogih družtvih in organizacijah. Največ pristašev ima Počitniška zveza. Nekaj vajencev se pa je udeležilo tudi gradnje avtoceste. —c

Na slavnostni akademiji v čast Dneva republike je nastopil tudi piranski pevski zbor, ki je bil za svoje uspešno izvajanje deležen toplga aplauza nabitogo gledališča v Kopru.

Za Dan republike v koprskem okraju

Ob številnih proslavah v podjetjih, ustanovah in šolah so bile v vseh občinskih središčih našega okraja na večer Dneva republike množično obiskane proslave, na katerih so izvajali dobro pripravljene kulturne programe. Take proslave so bile v Hrpeljah, Izoli, Piranu, Sežani, Pobjuni in v Ilirski Bistrici, medtem ko je bila osrednja oz. okrajna proslava v koprskem gledališču.

Akademijo v Kopru lahko zaradi odlično izbranega programa uvrstimo v vrsto najboljših proslav Dneva republike v zadnjih letih in so vsi izvajalci želi bogato priznanje udeležencev v nabitogo polni dvorani. Vse točke sporeda — od slavnostnega govora pred-

sednika OO SZDL Ivana Mavsarja pa do zaključnega nastopa pevskega zbora DPD Svoboda iz Pirana, ki je presenetil s svojo enovitostjo — zares zaslužijo pomenjanje ob takih svečanostih, ker so bile doslej, žal, večkrat slabo pripravljene. Naj omenimo doživeto podane recitacije članov tržaškega SNG Stefke Drolčeve in Mihe Baloha ter presenečenje večera — mladinski orkester nižje glasbene šole v Kopru, ki je pod izkušenim vodstvom dirigenta Vladimira Lovca odlično podal dokaj zahtevni kompoziciji — Mozarta: Allegro in Adamičevu »Kolo«. Posebno dolgo se ni polegel val navdušenja tudi ob nastopu skupine baletne šole v Kopru, ki je izvajala koreografsko zamisel Stanislava Hitija ob klavirski skladbi Rahmaninova. Slednja kretjna mladih izvajalcev je bila polna bogatega plesnega izraza in simboličnih borbenih gibov ter si boljše ponazoritve boja naših narodov ob danih pogojih in izboru plesalcev zares ni moč zamisliti.

Predsednik okraja Albin Dujc pa je v soboto dopoldne priredil na sedežu okraja slavnostni sprejem za predstavniko političnih in množičnih organizacij ter oblastnih organov.

Dan republike so veličastno proslavili tudi naši najmlajši. Kot

vedno doslej, so tudi letos sprejemali pionirji v svojo organizacijo mlajše vrstnike, ki so napravili zaobljubo. Ob tej priložnosti si je zavezalo na področju našega okraja več tisoč cicibanov rdeče rute na številnih proslavah, kjer so pripravili starejši pionirji za svoje male tovariše lepe kulturne programe.

Sportni plašč, ki ga vidimo na sliki, je zelo praktičen in se lepo nosi. Najprimernejše blago za njegovo izdelavo je tweed

Pisal nam je dedek Mraz

Vsebinsko tega važnega pisma bomo objavili v celoti, je odločil naš urednik, ko smo prejeli dedkovo pisanje. Veliki prijatelj naših najmlajših se je letos zglasil dokaj zgodaj, pa smo ugotovili, da je to storil namenoma in iz posebnih razlogov. V poduk starejšim in vsem, ki mu ob najlepšem otroškem prazniku — praznovanju novoletne jelke — pomagajo razveseliti nešteto mladih src.

Žal ob dosedanjih praznovanjih novoletne jelke ni bilo vse in povsod tako, kot so naši otroci pričakovali. Veliki obeti in skrivnostno pričakovanje legendarnega starčka, ki vzbuja s svojo pojavo v zavesti otrok utelešenega zastopnika dobrote, pravičnosti, lepote in ljubezni do sočloveka, nista bila vedno izpolnjena in taki meri, da bi to že tradicionalno praznovanje bilo zares lepše od običajnih otroških praznikov med letom.

Najprej bi veljalo omeniti okolje in vzdušje, ki ju moramo ustvariti v teh dneh povsod, kjer se bodo zbirali naši najmlajši. Vsihiv kič in slab program otroških prireditvev utegeta vzbuditi v otrocih razočaranje, kar pa je pred vstopom v novo leto najmanj zaželeno. Večina naših otrok se namreč že dokaj zgodaj zaveda tega važnega življenjskega merila, ko napravijo ljudje dolgo črto pod celoletni račun ter se veselijo doseženih uspehov in lepih doživetij v minulim letu. Tudi otrokom lahko ob tej priložnosti pomagamo na nevsiljiv način izluščiti iz njihovega dela in življenja vse tisto, kar greni starše in kati notranji nemir otroka. Zato je zelo važno okolje in vzdušje, ki ju bomo pripravili otrokom. Seneča igra posebno vlogo tudi dom, torej prispevek staršev k temu praznovanju. Se tako lepi vtisi in bogato doživljanje novoletnega praznovanja bi v pustem stanovanju skopnelo in otrok bo v tem primeru upravičeno očital staršem nerazumevanje in premalo ljubezni.

Nemalo napak smo storili doslej tudi pri obdaritvi otrok. Razna podjetja in ustanove, ki so izkoristile ta praznik za obdaritev otrok svojih uslužbencev, zaslužijo za to lepo gesto sicer vse priznanje, toda ob tem smo vsi pozabljali, da smo vedno obdarovali le del otrok. In kaj je hujšega za

vsako malo bitje, če se znajde v krogu tovarišev pri igri ali v šoli, ko se ta ali oni pohvali z veliko radodarnostjo dedka, ki mu je prinesel vse mogoče privlačne in lepe reči. Ali se vam ne zdi, da bi utegnili taki otroci, ki niso bili obdarovani, zasovražiti Dedka Mraza in ta prelep otroški praznik?

Zato je povsem utemeljen sklep Zveze prijateljev mladine, ki priporoča, da bi vsa sredstva podjetij in ustanov, namenjena za obdaritev otrok svojih uslužbencev, zbirali v posebni fond. S tem denarjem bodo letos kupili razno opremo za ureditev otroških prostorov stanovanjskih skupnosti, za opremo tehničnih krožkov pionirjev in podobno. Gre torej za kolektivne nagrade, ki imajo tudi večjo praktično vrednost kot pa zavojčki s sladkarijami, ki jih končno lahko podarijo ob tej priložnosti svojim otrokom starši.

V Kopru se bodo letos dosledno držali tega priporočila. Pred dnevi je Občinski odbor SZDL sklical širši posvet predstavnikov vseh večjih podjetij, ustanov in šol, kjer so izbrano razpravljali o letošnjem praznovanju novoletne jelke. Pri tehničnem štabu, ki bo vodil priprave za praznovanje, bodo zbirali in skupni fond prispevke podjetij. S temi sredstvi bodo kupili razno opremo za šole, stanovanjske skupnosti in podobno. Sicer pa bo zunanji videz letos v Kopru prekosil vsa dosedanja praznovanja. Posebno skrb bodo nosvetili pravljicnemu naselju, ki bo tudi letos na Titovem trgu. Koprška trgovska pod-

jetja bodo poskrbela, da otrokom ne bo treba samo pasti oči na ozaljšanih smrekah, ampak bodo v bogato založenih stojnicah lahko kupili po ugodnih cenah vse, kar jim je marsikdaj čez leto bilo nedostopno. Tudi spreved Dedka Mraza bo letos zelo veličasten in številne mladinske predstave bodo več dni razveseljevale naš mladi rod. (bb)

Šola za odrasle v Ilirski Bistrici

Od 1. novembra sedijo v klopeh osnovne šole v Ilirski Bistrici tudi odrasli. Pobudo za šolo take vrste je dal šolski odbor osnovne šole v Ilirski Bistrici, ustanovil jo je pa občinski Svet za prosveto in kulturo. Namen te šole je, da bi se odrasli, ki so bili zaradi predvojnih ali medvojnih razmer prikrajšani za osnovnošolsko izobrazbo, izpopolnili. Učni program je urejen tako, da imajo šolo v dveh tečajih. Prvi tečaj je namenjen tistim kandidatom, ki so opravili štiri ali pet razredov osnovne šole, drugi tečaj pa za one, ki so dokončali šest ali sedem razredov osnovne šole.

Pouk v vsakem tečaju bo trajal od novembra do maja, štirikrat tedensko po štiri ure. Zanimanje za to šolo je zelo močno. Sprejeli so 48 kandidatov, vanjo se je vpisalo tudi nekaj kmetov iz bližnje okolice. Učiteljski zbor je s svojimi slušatelji zadovoljen, ker so vestni in prizadevni. Veliko razu-

mevanja so pa pokazala tudi podjetja in ustanove, ki omogočajo svojim delavcem, da redno posejajo pouk. Podjetja so pa razen tega obljubila, da bodo podprli šolo tudi gmotno. rf

Pa še Ljudska univerza

Največja pomanjkljivost dosedanjega dela na kulturno-prosvetnem področju in na ideološkem dviganju prebivalstva v Ilirski Bistrici je bila nesistematičnost dela. Zaradi tega so se sporazumeli, naj bi se celotno kulturno-izobraževalno delo razvijalo v okvirih Ljudske univerze. Na zadnji seji občinskega sveta za prosveto in kulturo so sklenili, da bodo ustanovili Ljudsko univerzo kot ustanovo s samostojnim financiranjem. Dosedanji odbor Ljudske univerze je že sestavil obširen program dela; z njim bo zajeta vsaka vas, in vsak posa-

mezniček se bo lahko po svojih zanimanjih in stremljenjih priključil raznim oblikam izobraževanja. Mnoga predavanja, tečaji in šole bodo podprti tudi s sodobnimi tehničnimi pripomočki. Doslej so si uspeli zagotoviti kinoprojektorje, diaprojektorje, magnetofone, episkop itd.

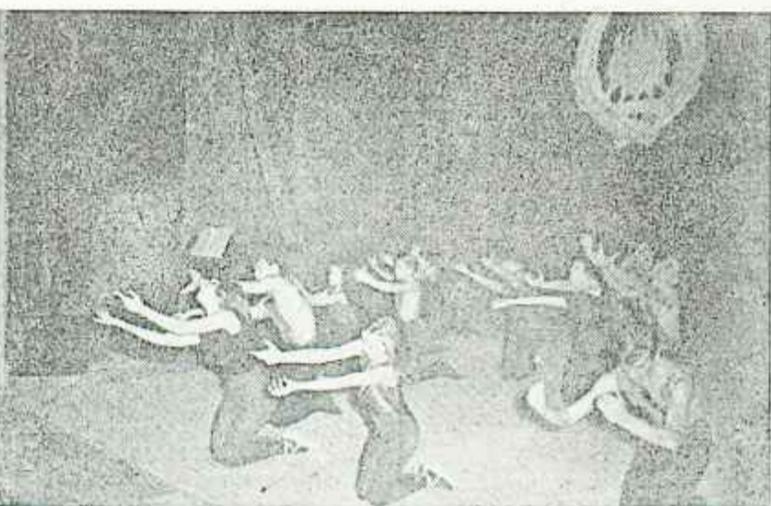
Osnovna naloga, ki preveva program Ljudske univerze, je njegova izobraževalna dejavnost, ki bo mnogo doprinesla k politično-ideološki vzgoji prebivalstva, ga usposabljala za naloge v delavskem in družbenem upravljanju, mu omogočala pridobivanje večjega strokovnega znanja in posredovala večje znanje s področja tehnike, znanosti in kulture. Program dela se opira predvsem na lastno občino, ki predstavlja bolj ali manj zaokroženo gospodarsko celoto, v kateri imajo lastno politično, kulturno in gospodarsko problematiko ter svoje vzgojne in kulturne potrebe. rf

Uspela odrska prireditve v Hrpeljah

Dramska skupina Svobode v Hrpeljah je preteklo nedeljo popoldne v okviru proslave 29. novembra uprizorila ob nabitogo polni dvorani Marinovo komedijo v treh dejanjih »Ad acta«. To je bil po daljšem predledku prvi nastop hrpeljskih igralcev. Komedija obravnava tip nekdanjega višjega upravnega uradnika Korla Trdine, ki je nekaj časa obdržal svoj službeni položaj tudi v novi družbeni ureditvi, pozneje pa je zdrknil z »načelniskega stolčka« na referentski stolček, ker ni v zsem soglašala in imel pasiven odnos do novega političnega kurza. Tako »odžagan« z hitavo godrnjavostjo obsoja tiste, ki so mu »storili krivice« in se obupno peha nazaj na načelniški položaj. Ima ženo in čudaško hčer, ki studira kemijo in »premlava samo formule«. Tra v peli mu je mladi podnajemnik Kotnik, o katerem ne ve niti kdo je, niti kje je zaposlen in ki mu ga je stanovanjska oblast »vsilila«. Trdinov svak Komolčnik, ki je bil pred vojno pri vseh strankah, mu na sugestiven način prigovarja, naj se vsaj do načelniskega stolčka zopet preine. Kot sredstvo za ta poizkus posluži Trdinu vabilo, naslovljeno na podnajemnika Kotnika, ki naj bi prišel v MK na sestanek v neki važni zadevi. Trdina prebere vabilo in v domnevi, da je njegov podnajemnik član mestnega komiteja, spremeni svojo taktiko nasproti Kotniku. Po svakovem nasvetu postane v zaljubljenem razmerju, ki se je bilo med tem razvilo med njegovo hčerjo in podnajemnikom, dobrohotno popustljiv, saj je prepričan, da bo postal »stari načelnik« in kot tak deležen zanesljive protekcije. Na koncu pa se izkaže, da je podnajemnik in zet Trdinov le knjigovodja, v podjetju »Mesa konzerva«, ki ga uslužbeni skrajšano imenujejo MK. Komedija poteka v duhovitem tekstu, dejanje se naglo in napeto razvija ter drži gledalca ves čas v vedrem razpoloženju.

Nastopa šest oseb. Nosilec glavne vloge je bil Poide Boic, ki je podal lik Trdine s preprčljivo igro. V mikiki je pokazal vso vigranost v vlogi. Breda Butinarjeva kot Trdinova žena, Stanka Beničeva kot njegova hči, Bojan Gorjan kot Komolčnik, Jože Butinar kot podnajemnik in Andrej Cerkenik kot Trdinov uradni Perogrizz, vsi so odigrali svoje vloge z amatersko nadpovprečnostjo, mestoma celo s pravo igralsko rutino. Komedijo je režiral Jaša Zvan, okusno sceno pa postavil Rudi Dobriča.

Igro bodo ponovili na domačem odru in jo uprizorili tudi v Podgradu, Sežani in Ilirski Bistrici. Posrečena je bila zamisel, da je med dejanji igral domači jazz-orkester, ki lepo napreduje in nastopa v zadnjem času na plesnih prireditvah Svobode in mladinske organizacije. Podoba je, da se je zamrznjeno kulturno prosvetno delo v Hrpeljah končno stajalo in da nastopa s sodelovanjem mladine na tem področju tako zaželeno pomlad. Jaša

S slavnostne akademije v čast Dneva republike v koprski gledališki hiši: nastop gojencev koprške baletne šole

Novo revije

MLADA POTA št. 3

Iz vsebine:
Proza: Jože Felc: Njiva pod Plavom; Silvo Vremec: Ruševina; Janez Vinkler: Bil je jesenski večer; Boris Peš: Diploma; Pesmi: Vido Korari: Pokrajina, Skica, Dekle z mrtvim detetom, Drevo moje pesmi; Martin Kadivec: Organe diani, Trave, Kadar gre deč; Janez Juvan: Spet sem sam; Sergej Birsar: Miramar; Petja Fajdiga: Krinka; Iz sodobne sovjetske književnosti: Sergej Nikitin: Okus žolte vode; Književnost: Viktor Konjar, Ivo Solar: Nove knjige; Likovna umetnost: Alenka Gerlovič: Razmišljanja o vprašanjih sodobne likovne umetnosti; Filmska problematika: Viktor Musek: Filmski jezik II; Pogovori s sodelavci: Ivan Potrč, Mitja Mejak, Alenka Gerlovič; Aktualne beležke: Nobelovo nagrado za književnost je prejel Salvatore Quasimodo; A. Butolo: Zapisek, ki morada ni malenkosten.

Dvojno praznovanje divaških tabornikov

Odred tabornikov Janko Premrl-Vojko je skupno s članj godbe in pevci DPD Svoboda ter privadniki predvojaške vzgoje pripravil za Dan republike lepo proslavo. K izvajanim točkam godbe in pevskega zbora so taborniki prispevali več recitacij in ob tej priložnosti razvili tudi svoj taborniški prapor. Na proslavi je govoril sekretar komiteja občine Sežana Alfonz Grmek, ki je predal tabornikom tudi prapor. Starešina odreda, ki je prevzel prapor, se je zahvalil vsem organizacijam, društvom in podjetjem, ki so prispevala 21 zlatih in 23 srebrnih žebelčkov. Ob razviti prapora so taborniki zapeli svojo himno, člani predvojaške vzgoje pa so počastili lepo proslavo s grupnim streljanjem.

Žal zaradi slabega vremena niso mogli imeti prireditve na prostem ob tabornem ognju in je zaradi tega odpadlo več lepih točk programa. J.

Piransko gospodarstvo izpolnilo plan 1959

Najlepša proslavitev Dneva republike je bila v piranski občini v tistih gospodarskih organizacijah, ki so do tega praznika že izpolnile svoj letošnji družbeni plan. Tudi gospodarstvo piranske občine kot celota je do tega dne že izpolnilo svoj letošnji plan realizacije! V nekaterih gospodarskih panogah je bil letni plan do Dneva republike celo že močno presežen. Tako predvsem v gradbeništvu, kjer je bil presežen za nad 50%, in v komunalni dejavnosti, kjer je bil presežen za skoraj 30%. Letni plan je bil presežen tudi še v trgovini (za 11%), gostinstvu, industriji (9%) in v poštnem prometu. Med posameznimi gospodarskimi organizacijami pa so pri izpolnjevanju letnega plana dosegle najlepše rezultate naslednje: v panogi industrije kolektivna »Piranski solin« in ladjedelnice, ki sta presegle letni plan že za približno 14%, v panogi trgovine predvsem podjetje »Delikatosa«, ki je do Dneva republike prekoračilo letni plan realizacije že skoraj za 30 odstotkov, v gostinstvu pa hotel

»Central«, ki je presegel letni plan že za 16%. Tudi hotel »Palace« je že presegel letošnji letni plan in sicer za 7%. Med obrtnimi podjetji je najmočnejše presešlo letni plan realizacije podjetje »Modno krojaštvo«, sledijo pa mu obrtna podjetja »Sok«, »Cevljarško-ortopedska delavnica«, »Brivnica in česalnica«, »Tapetništvo« in druga. Komunalni podjetji »Pekarna in slaščičarna« ter

»Kinopodjetje« sta do Dneva republike presegle letni plan že za 30 oziroma 21 odstotkov. Na praznikih v posameznih sindikalnih podružnicah, kjer so podali tudi kratek pregled svojega letošnjega dela, so ugotovili, da je glavni razlog za tako pospešeno aktivnost in storilnost v zadnjih mesecih treba iskati predvsem v vedno širšem in pravilnejšem uvajanju nagrajevanja po učinku.

Barba Vane pravi...

Ne bi imelo nobenega smisla, da bi vam posredoval vse bogate doživljaje treh prazničnih dni, v katere bi lahko vtaknil svoj nos ali se obnje obregnil, ker je bilo tega toliko, da bi bila vsa ta stran premalo za to. Bilo je toliko prisrčnih prizorov, toliko zabav in plesa in petja in vitja in smejanja in vsega kot le kdaj za kakšen praznik in ne bilo bi lepo od mene, če bi komu to veselje zdaj naknadno zagrenil, ko so pa v glavnem vsi že kaznovani s praznimi žepi. Utekočinjeno grozdiče je spremenilo agregatno stanje in izpuhtelo skozi glave v ozračje in so razen praznih žepov ostali še prazni kozarci in steklenice in sodi pri gostincih, ki si veselo manejo roke: tako, tako bi bilo treba vsak mesec vsaj enkrat... In ovbe, joj, tokrat se jim bo želja uresničila, saj bodo prej kot v enem mesecu spet trije dnevi praznikov za Novo leto in šele nato bo do pusta kratek presledek.

račun — kot še v nekaterih drugih zadevah te dni. Ko jih bom preveril in ugotovil, kako daleč je šlo spuščanje njegovih radijskih rac, mi bom pošteno podkuril, saj prenašanje nepreverjenih in zlonamernih vesti preganjajo po vsem svetu in bi jih lahko tudi pri nas. Človek se včasih sprahuje, iz kakšnih sadistično nevoščljivih in privoščljivih pa senzacionalističnih težnj in nagibov nekateriki le širijo te vesti, za katerimi ni trohe resnice. Kakor o tistem streljanju na Škofijah, kakor o tistem umorjencu v Izoli, kot o tistem otroku v Piranu, kot o tem in onem nepreverjenem govorjenju in zabavljanju, ki je včasih kaznovano, včasih pa ne. Ko pa kdo koga vendarle prime za jezik, ta hinavsko zavije oči in pravi: — Kaj, da ni res? Kaj takega! Kdo bi si mislil, da sem nasledel, Sicer pa si umijem roke — relata refero...

Nekatere stvari pa le moram omeniti, da ne bodo prazniki kar tako pozabljeni. Tako na primer tistega gosta izza meje, ki je poskusil, če »fičo« lahko plava na vodi in se je gladko zapeljal z njim in morje je koprskem pristanšču. Skoraj bi poskus uspel in avto je na srečo zdržal vsaj toliko na vodi, da so se šofer in potniki lahko rešili. Bilo pa je prav lepo videti, kako »fičkove« lučke pod vodo še vedno kažejo smer — morje. In? Pravijo, da je bilo spet krivo grozdiče v tretjem — plinastem — agregatnem stanju.

Morda vam kdaj drugič naštejem in opišem nekaj primerov, ko je tako neodgovorno prenašanje izmišljenih vesti imelo tudi dokaj tragične posledice za prizadete in posledice tudi za agente Radia Babe. Za zdaj pa naj bo tole majhno opozorilo in napotek vsem, kadar slišijo kakšno alarmantno vest, naj se za pomiritev svojega srčca raje obrnejo na ustrezne merodajne organe, ki jim bodo radi postregli s sporočilom o resničnem stanju stvari. Če pa se nikakor ne vedo obrniti nikamor, ker morda ne morejo ugotoviti pristojnosti, potem naj telefonirajo kar meni: uredništvo Slovenskega Jadrana, Koper, telefon 170, Vane, imenovani barba, ki vas do prihodnjic vse prav lepo pozdravlja!

Prometne nesreče sicer ne spadajo v moj resor, moram pa le omeniti še eno. Tisto v sredo pri izolski opekarni, ko se je neki ljubljanski advokat zaletel in je sopotnik zaradi trčenja preminul. No, kaj pa potem? Zakaj bi ti, Vane, moral to registrirati, ko praviš, da ne spada v tvojo branžo te vrste kronika? E, vidite, res je! Toda takoj po nesreči je počila in se raznesla po vsem Koprju in še kje novica, da se je z avtom ubil direktor Začimbe iz Portoroča. Vest se je vztrajno širila. Bralci Slovenskega Jadrana bodo seveda zaman iskali med prometno kroniko in telefonskimi vestmi tudi novico o preminulemu Marcellu in tudi parta za zdaj še ne bo, ker bo omenjeni tovariš verjetno še dolgo živel, kakor po navadi ljudje, ki so jih pomotoma že pokopali, pa se je izkazalo, da še vedno tlačijo travo. Radio Babe je tokrat spet prišel na svoj

REŠITEV ZADNJE KRIZANKE
Vodoravno: 1. strip, 6. laketi, 11. Arman, 13. limona, 14. rakarji, 16. monopol, 17. atom, 18. islam, 20. Ita, 21. ja, 22. avtor, 23. oster, 25. poker, 27. Tokio, 29. Garbo, 31. Anita, 33. Ma, 35. ave, 36. dnina, 37. kros, 39. Magnan, 42. Everest, 44. arioso, 45. Agenor, 48. libra, 47. opera.

P/l »BIHAC« je 28. novembra priplula iz Reke v Ploče, kjer naklada tovor.
M/l »BLED« je v rednem popravilu v ladjedelnici v Trstu do 12. decembra.
M/l »BOHINJ« je 30. novembra priplula iz Neaplja v Port Said.
M/l »BOVEC« je 28. novembra odplula iz Galvestona v New Orleans.

P/l »DUBROVNIK« je 1. decembra odplula iz Rotterdamu s tovorom za Benetke.
M/l »GORENJSKA« je 30. novembra priplula iz Famaguste v Trst, kjer razklada.
P/l »LJUBLJANA« je 27. novembra priplula v Zdanov, kjer raztovarja.
M/l »MARTIN KRPAN« je v popravilu v ladjedelnici v Trogiru.
M/l »PIRAN« je 28. novembra priplula v Norfolk, kjer naklada.
P/l »POHORJE« je 26. novembra priplula v Port Artur, kjer naklada tovor za Jugoslavijo.
P/l »ROG« je 2. decembra priplula v Hamburg, kjer vkrcava tovor.
P/l »ZELENGORA« je 20. novembra priplula na Reko, kjer raztovarja.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14					15			16					
17					18			19		20			
21					22			23		24		25	
26					27			28		29		30	
				31				32				33	
34	35			36				37				38	39
40				41				42				43	
45				46				47				48	
49				50				51				52	
53												54	

Vodoravno: 1. Julijan ljubimec iz znane Shakespearove tragedije, 6. zelo strupena ameriška kača, 14. franc. prosvetljeni filozof in matematik (Jean le Rond d'), 15. vodja ameriške profesionalne teniške skupine, 17. šizikalna enota dela, 18. okrajšava za »starejši«, 20. toaletna mazila, 21. ime filmske igralkice Gardner, 22. iščem, brskam, 25. ameriško moško ime, 26. egiptovski sončni bog, 27. slovenski pesnik in dramatik, avtor nove drame »Zvezde so večne«, 28. največji starogrški basnopisec, 30. grška boginja jeze, 31. samostojna slovenska knječevina v VII. in VIII. stoletju, 34. pevski zbor, 36. najmočnejša barva pri karih, 37. žuželka, 38. različna soglasnika, ki pa se v tujkah pogosto enako izgovarjata, 40. bodeč plevel, 42. nevesta Kralja Matjaža, 44. berač iz »Odiseje«, 45. razglas, ki se naglo širi, 47. kem. znak za aluminij, 48. radioaktivna kemična prvina, 49. Webrova opera, 51. bejavost, 53. ureditev, vrtnice v pravo leto, 54. sodobna franc. pisateljica (»Dober dan, žalost!«).

Navpično: 1. moderna orientacijska naprava, 2. južni sad, 3. sprememba, faza, 4. žensko ime, 5. štirski veleotok, 6. podzemeljske živali, 7. kratica za »Ljudsko tehniko«, 8. začetnici srbskega pisatelja in politika (»Jazbec pred sodiščem«), 9. grško podzemlje, 10. sotočnica Drine, 11. ženska oseba

Radio KOPER

Nedelja, 6. decembra
8.00 Domače novice — 9.05 kmetijska oddaja: Kaj in kako bomo obnavljali na komasiranih zemljiščih — Kanalska KZ pred obnovo jablovanov nasadov — Nova sredstva za pogozdovanje Krasa — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža »Dom na morju« — 9.15 Zabavni zvoki — 12.30 Sosednji kraj in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Poje Gorenjski kvintet — 15.30 Igrajo veliki revijski orkestri.

VSAR DAN je ob 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vesti. Vesti so nato še ob 13.30 in 15.00. Ob 15.10 je Zabavna glasba, vmes reklame.

Ponedeljek, 7. decembra
13.40 Kmetijski nasveti: Zimska obdelava vinogradov — 13.45 Pisana paleta zabavne glasbe — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 Izbrane melodije — 15.20 Slovenske narodne.

Torek, 8. decembra
13.40 Kmetijska univerza: Preprečevanje bolezni na sadju v skladiščih — 13.50 Odmiki iz oper — 14.30 Sola in življenje: Rod Sinjega galeba — 14.50 Glasbena medigra — 15.20 Z narodno pesmijo in plesom iz raznih krajev Jugoslavije.

Sreda, 9. decembra
13.40 Kmetijski nasveti: O gozdnih požarih — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzornik »Učitelji in kulturno življenje na vasi« — 13.40 Narodni odmevi — 15.20 Poje vokalni kvartet Harijskih bratov iz Brkinov — 15.30 Iz zbornika spominov.

Četrtek, 10. decembra
13.40 Kmetijska univerza: Organizacija sodobnega čebelarstva obrata — 13.50 V tempu valčka z orkestrom Will Glahe — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah II. del — 15.20 Dalmatinske popevke.

Petek, 11. decembra
13.40 Kmetijski nasveti: Delo komisij za sanacijo sadovnjakov — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: Zdrževanje v lesni industriji — 14.40 Poje zbor Slovenske filharmonije — 15.20 Poskočne in okrogle vam bo igral kvintet Avsenik.

Sobota, 12. decembra
13.40 Kmetijska univerza: Nepravilnosti v prehrani kmetijskih družin — 13.45 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Igrajo orkestri Arturo Montovani, Stanlex, Blak in Walli Scott — 15.20 10 tržaških popevk z Darjem in Darkom — 15.30 Iz delovnih kolektivov.

SMRT NA CESTI

V sredo popoldne je prišlo pred opekarno Ruda v Izoli do hude prometne nesreče, ki je zahtevala življenje Ljubljance Cirila Skofiča. Vozil se je z avtomobilom odvnetnika Miroslava Miladinoviča iz Ljubljane v smeri proti Koprju. Zaradi mokre ceste ni voznik Miladinovič obvladal avtomobila in z njim je trčil v drevo ob cesti. Suneč je bil tako močan, da so izpod razbitega vozila potegnili mrtvega sopotnika Cirila Skofiča, medtem ko je Miladinovič dobil hude poškodbe in njegovo zdravstveno stanje je še vedno kritično.

iz Verdijeve opere »Pies v maskah«, 12. bridkost, nadloga, 13. prizorišče Puljskega festivala, 15. vzvišen prostor, oder, 19. posoda za cvetice, 22. pritok Save pri Medvodah, 23. pesnik slovenske Moderne, 27. kem. znak za barij, 29. italijansko mesto, ki slovi po znamenitem posevnem stolpu romanske katedrale, 31. ognjeniško žrelo, 32. ničla, 33. pritrilnica, 34. kmet najemnik v srednjeveški Italiji, 35. tatvina, 39. ime »očeta« Scherlocka Holmesa Doylea, 41. težja posode ali omota, 43. upanje, 44. mesto ob vzhodni Fruške gore, 46. kovaško delo, 48. vrtna hišica, 50. oznaka za neznanca, 51. »+« z rimskimi številkami, 52. središče vrtenja.

Kino

KOPER: 5. in 6. dec. ameriški barvni film cinemascope POSLEDNI LOV, 7. in 8. decembra italijanski film SEDMI RAZRED, 9. in 10. decembra ameriški film DOGODKI V MONTE CARLU.

IZOLA: 3. in 4. decembra ameriški barvni film cinemascope POSLEDNI LOV, 5. in 6. decembra angleški film TOMMY STEELE POJE, 7. in 8. decembra ameriški film DOGODKI V MONTE CARLU, 9. in 10. decembra italijanski film SEDMI RAZRED.

SMARJE: 5. dec. ameriški film DOGODKI V MONTE CARLU, 6. dec. jugoslovanski film STIRI DESELETJA, 7. dec. ameriški film OVERLAND PACIFIK.

SKOPLJE: 5. decembra jugoslovanski film STIRI DESELETJA, 6. dec. ameriški film DOGODKI V MONTE CARLU, 9. dec. italijanski barvni film SENSO.

POSTOJNA: 5., 6. in 7. dec. francoski barvni film cinemascope TAMANGO, 8. in 9. dec. ameriški film GRAND HOTEL, 10. in 11. dec. ameriški film cinemascope POTEMNELI ANGELI.

PIVKA: 5. in 6. dec. ameriški film MOJH ŠEST KAZNJENCEV, 9. in 10. dec. španski film SMRT KOLESAKA.

PRESTRANEK: 6. dec. ameriški film SEDEM NEVEST ZA SEDEM BRATOV, 9. dec. sovjetski film VELIKI POKLIK.

SEŽANA: 5. in 6. dec. jugoslovansko-nemški film DALMATINSKA SVATBA, 8. in 9. dec. jugoslovansko-italijanski film DOLGA SINJA CESTA, 10. in 11. dec. francoski film MOŽ V DEŽNEM PLASCU.

PIRAN: 5. in 6. decembra ameriški film PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE, 6. in 7. decembra ameriški barvni film Vista-vision METALNA ZVEZDA, 8. decembra italijanski film BELE NOCI, 9. in 10. decembra ameriški barvni film cinemascope BODIMO SREČNI.

PORTOROŽ: 4. in 5. decembra ameriški barvni film Vista-vision METALNA ZVEZDA, 6. decembra ameriški barvni film PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE, 7. decembra italijanski film BELE NOCI, 8. in 9. decembra jugoslovanski film NE ČAKAJ NA MAJ, 10. decembra ameriški barvni film cinemascope BODIMO SREČNI.

Mali oglasi

IŠČEM STANOVANJE, po možnosti s hrano, za dijakinjo pri dobri družini v Koprju ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

DVOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE Z VRTOM V NOVEM NASELJU blizu Tomosa zamenjam za večje trosobno v Koprju. Naslov v upravi lista pod »Nizka najemna«.

KUHINJSKO OMARO, večjo, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

Napoved vremena

za čas od 4. do 12. decembra 1959

V prihodnjih dneh bo v naši državi snežilo, le v Primorju bo deževalo. Dnevna temperatura zraka bo padla, v nekaterih, višje ležečih predelih celo pod nič stopinj Celzija. Konec tedna bo prevladovalo zatišje. Ozračje se bo umirilo, nato pa bo vodoravnih severnih vetrov pospešil začetek zime, ki bo letos, po mnenju vremenslovcev, dokaj ostra.

Stanovanjska reforma

(Nadaljevanje z 2. strani)

Seveda pa uvedba ekonomskih odnosov v finansiranju stanovanjske graditve ne pomeni, da družba ni več dolžna posebej skrbeti za stanovanjsko graditev za takšne kategorije prebivalcev kot so n. pr. bivši borci, vojaški invalidi in drugi.

V tesni zvezi s stanovanjsko reformo je tudi uvedba novega davka na dohodek od hiš, tako imenovane hišnine. Ta davek bodo plačevali lastniki stanovanjskih poslopij ali pa delov teh poslopij, ne glede na to, ali jih uporabljajo sami ali pa jih dajejo v najem. S tem davkom so zajete vse hiše v zasebni lasti tako v mestu kot tudi na vasi (če ustrežajo minimalnim gradbenim higienskim zahtevam), oproščene pa so od tega davka dotrajane in nove, po vojni zgrajene hiše, za dobo 25 let. Dohodki od tega davka se bodo v celoti stekali v stanovanjski sklad, s čimer bo omogočena še večja stanovanjska izgradnja in sicer ne samo v mestih, temveč tudi na vasi.

Vsi ti ukrepi, s katerimi se bo predvsem vzpostavila zdrava ekonomska zveza med stanovalci in stanovanji, v katerih stanujejo oz. katera pričakujejo, zasnovana na neposredni materialni koristi, so torej zelo važni in bodo prav gotovo pripomogli k hitrejšemu reševanju pekočega stanovanjskega vprašanja, kajti ne samo, da bomo obstoječi stanovanjski fond racionalneje izkoristili in ga bolj vzdrževali, temveč bomo tudi hitreje in ceneje gradili nova stanovanja.

V tem sestavku smo se seznanili z najvažnejšimi načeli in določili novih predpisov, ki tvorijo stanovanjsko reformo. V prihodnji številki »Slovenskega Jadrana« pa se bomo nekoliko podrobneje seznanili s trenutno najaktualnejšim vprašanjem — z določanjem novih najemnin.

Dr. S. Polič

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

sprejme stenodaktilografko.

Potrebno je znanje strojepisja in stenografije. Zaželeno je tudi praksa za pisanje zapisnikov. Plača po tarifnem pravilniku.

R A Z P I S

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri ObLO Koper razpisuje na podlagi 58. člena uredbe o kmetijskih zadrugah (Ur. list FLRJ, št. 18/58) v zvezi z 21. členom zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ, št. 52/57)

mesto u p r a v n i k a

Kmetijske zadruge z o. z. Marezige

Pogoji: 1. visoka, višja ali srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso v kmetijstvu

2. nižja strokovna izobrazba s 5-letno prakso v kmetijstvu, od tega 2 leti na vodilnih delovnih mestih.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh od dneva objave na naslov: Občinski ljudski odbor Koper.

Proslava, kakršno kaže posnemati

V počastitev Dneva republike je sindikalna podružnica avto-turističnega podjetja »Slavnik« Koper priredila v dvorani društev v Semedeli proslavo s prav posrečeno sestavljenim programom. Najprej je bil na vrsti slavnostni referat predsednika sindikalne podružnice. Sledilo je tekmovalje v slogu znane radijske oddaje »Spoznavajmo svet in domovino« in sicer pod geslom »Vse o prometu, turizmu in tehniki«. Nastopilo je 8 skupin, katerih vsaka je štela 3 člane kolektiva, med njimi pretežno vajence in mlajše izučene mehanike; nastopila so tudi dekleta. Najmlajši tekmovalce je imel 15, najstarejši pa 31 let. Tekmovanje je organiziral aktiv LMS pri podjetju »Slavnik«, nagrade za zmagovalce pa je pripravila sindikalna podružnica.

Tekmovalce je predstavil in jim postavila vprašanja kot konferencier šef turistične službe »Slavnika« Peter Škrinjar, v strokovni komisiji pa ocenjevanje odgovorov pa so bili tovariši Ivo Rehar iz prometnega oddelka, Cveto Vidakov iz turistične in Silvo Golja iz tehnične službe podjetja. Vprašanja so bila deloma zelo težka, vendar je večina tekmovalcev odgovarjala nanja zelo točno in izčrpno. Kot je v svojem nagovoru po končanem tekmovalju ugotovil direktor podjetja »Slavnik« Viktor Ropret, je tekmovalje pokazalo naravnost presenetljivo znanje mladih ljudi in je dokaz njihovega vsestranskega prizadevanja za usposobitev za življenje.

Prireditve, ki je imela razen zabavnega predvsem vzgojni namen, je treba ponoviti ob vsaki nadaljnji priložnosti — je dejal tov. Ropret, mislimo pa, da lahko velja to tudi za druge kolektive — ker je odlična oblika za stro-

kovni in splošno-kulturni dvig kadrov in ne vpliva vzgojno samo na tekmovalce, temveč tudi na publiko.

Zmagovalci so prejeli lepe, praktične nagrade. Najuspešnejša je bila skupina deklet Mire Babič, Norme Bordon in Hedvike Kolmar.

Po tekmovalju je direktor Ropret razdelil knjižne in denar-

ZANIMIVA NOGOMETNA TEKMA V KOPRU

Ljubiteljem nogometa ob slovenski obali se obeta v nedeljo zanimiva nogometna tekma. V Kopru se bosta pomerila ob 14. uri mladinski moštvi Tomosa in ljubljanskega Odreda. O gostih velja zapisati vse pohvalno, saj so že dolga leta med vodilnimi slovenskimi nogometnimi enajstoričami. Domačini pa so se najbolj proslavili letos poleti, ko so osvojili drugo mesto na mladinskem prvenstvu Slovenije. Tekma bo vsekakor prestižnega pomena in si jo je vredno ogledati.

NOGOMETNI TURNIR NA ČAST DNEVA REPUBLIKE SPET SIDRO ZMAGOVALEC

Tradicionalni nogometni turnir, ki ga vsako leto organizira piranski nogometni klub Sidro, je imel letos podoben potek kot lani. Spet sta se v finalu srečala Sidro in Izola in spet so enajstmetrovke odločale o prehodnem pokalu predsednika piranske občine. Igralci Sidra so bili spretnejši in tako je pokal že drugo leto po vrsti ostal v rokah organizatorja.

Sidro—Tomas 4:1. Tomas je nastopil s kombinirano ekipo mladincev in rezervnih igralcev. Prvo moštvo je namreč igralo prijateljsko tekmo s celjskim Klavdivarjem. Mislimo, da je tako stališče vodstva kluba povsem nepravilno, saj mora imeti tradicionalni turnir v počastitev državnega praznika vendarle prednost pred prijateljsko tekmo. Sploh je nerazumljivo, kako se je moglo vodstvo kluba dogovoriti z Olimpom, saj so vendar vedeli, da bo konec novembra turnir, ki se ga udeležujejo vsako leto.

Glede same tekme pa je treba povedati, da so se Koprčani dobro branili in imeli ves čas ravnotežje na igrišču. Pred golom pa so bili gostje bolj iznajdljivi in so zasuženo zma-

ne nagrade še 8 delavcem in uslužbencem, ki so že deset let pri podjetju. Podjetje »Slavnik« že nekaj let ob Dnevu republike nagradjuje tiste člane kolektiva, ki so pokazali marljivost in zvestobo do podjetja.

Končno je bila izžrebana še nagrada za enega izmed udeležencev prireditve. Reči pa je treba, da nikakor ni bilo to žrebanje tisto, kar je pritegnilo v dvorano toliko članov kolektiva, da so morali celo stati, temveč predvsem zanimivi program.

Jule

Gostje zmagujejo!

ŠAH

Tradicionalni šahovski turnir med Koprom in Izolo pridobiva na privlačnosti. Doslej sta se obe mestni reprezentanci pomerili že petkrat in zmeraj so zmagali gostje. Ljubitelji šaha v Kopru in Izoli zato z večjim zanimanjem pričakujejo, kdo bo prvi prelomil tradicijo, kakor pa kdo bo zmagal.

Tudi v zadnjem dvoboju, ki je bil v Kopru, so zmagali Izolčani. Do zadnjih treh kol ni nihče verjel, da bodo zmagali gostje, saj

je Koper vodil s štirimi točkami naskoka. Naenkrat pa so Izolčani zmagali s 5 in pol : 1 in pol, v zadnjem kolu pa še s 4 in pol : 2 in pol. Tako je končna zmaga pripadala gostom z izidom 25 in pol proti 23 in pol.

Najboljši individualni uspeh je imel tokrat Koprčan Gerželj, ki je osvojil šest točk iz sedmih partij. Drugo mesto pa so si razdelili Izolčani Cijan, Sivec in Hrvatini, ki so osvojili 5 točk iz sedmih partij.

V primorskem derbiju delitev točk

V predzadnjem kolu jesenskega dela nogometnega prvenstva slovenske conske lige sta se v Izoli pomerili domača enajstoričica in Nova Gorica, Mikavnost tega srečanja je bila na dlani: Izoli se je nudila zadnja priložnost, da do-

seže vsaj eno zmago na domačem igrišču, medtem ko se gostje niso borili le za točke, marveč tudi za neuraden naslov trenutno najboljše primorske enajstoričice. Prav to je bilo vzrok, da se je v nedeljo zbralo na igrišču v Izoli nad tisoč gledalcev, med katerimi smo opazili tudi močnejšo skupino navijačev iz Nove Gorice. Žal pa se vroče želje prvih in drugih niso izpolnile, kajti moštvi sta se razšli z delitvijo točk (2:2).

Igra je bila v prvem polčasu tipično prvenstvena: ostra in hitra. Gledalci niso skoparili s priznanji duhovitim akcijam in požrtvovalnim posameznikom, med katerimi se je zlasti odlikoval vratar gostov. V prvih dvajsetih minutah sta bili enajstoričice enakovredni, potem pa so prevzeli pobudo gostje. Zlasti njihov napad je bolj kombiniral kot domači. Kljub temu pa je Izola prva dosegla gol po zaslugi prodornega Kostiča (v 35. minuti). Samo minuto kasneje so gostje izenačili po Markiču. To je bila zelo hitra in duhovita akcija vsega napada in Markič je pravzaprav postavil le piko na i. Po izenačenju so gostje obdržali pobudo in končno je Blažica v zadnji minuti dosegel vodstvo.

Izola je začela po odmoru s hitrimi napadi in pogosto streljala na gol. Končno je trenerju menda le padlo na pamet, da je treba pogosteje streljati na gol, sicer bosta šli obe točki po vodi. Že z Mursko Soboto je Izola zapravila zmago, ker so proste strele podajali v gnečo, vendar jih izkušnje niso izmodrile. Tudi z Novo Gorico so v prvem polčasu nadaljevali s tradicijo in žoge so bile lahke plen dobre obrambe gostov. Šele na proteste gledalcev so se igralci ojnatačili in poslali v vrata Nove Gorice več nevarnih strellov. Uspeh ni izostal. V sedmi minuti je vratar gostov odbil nevaren strel, v gneči so si gostje pomagali z roko in Kostič je enajstmetrovko hladnokrvno plasiral v desni spodnji kot.

Gledalci so pričakovali, da se bo po izenačenju začela ostra borba za zmago. Žal pa so bili v teh svojih pričakovanjih razočarani. Tempo igre je precej popustil na obeh straneh in napadi so se v glavnem zaključili pred kazenskim prostorom. Šele v zadnjih desetih minutah se je igra spet razživila. Gostje so močno pritisnili, vendar so bili njihovi napadalci precej nerodni pri streljanju. Izola je v zadnjem delu igre imela pravzaprav eno samo priložnost, ko je tri minute pred koncem pobegnil Kostič in se znašel sam pred vratarjem. Toda ker so pred tem napravili prekršek nad Kostičem, je sodnik zaustavil napad Izole. Da sodnik Jakše iz Ljubljane ni upošteval priložnosti, je vsekakor huda napaka. Moramo pa priznati, da je bila edina, kajti sicer je vso tekmo odlično sodil. Proti koncu je tudi upravičeno izključil Radoviča, ki je pred tem večkrat ugovarjal njegovim odločitvam.

Čeprav so bili gostje tehnično nekoliko boljši in je napad lepše kombiniral, je rezultat v glavnem realen. Domačinom je namreč treba priznati, da so bili požrtvovalnejši, pa tudi v obrambi so prekašali goste.

Mali rokomet

SLAVJE DOMAČINOV

Tudi letos so piranski rokometiški organizirali tradicionalni rokometni turnir v počastitev Dneva republike. Udeležba je bila nad vse zadovoljiva, saj so nastopile moške ekipe Kranjske mladosti, Kopa, Buj, MIT iz Maribora, Izvidjača iz Buj in domačega Partizana. Zenskega turiraja pa so se udeležile razen domačink še ljubljanska Svoboda, kranjska mladost in Buj. Domačini so stavili dvojno zmago. Pri moških ekipah je zmagal koprski Partizan, pri ženskah pa piranski Partizan.

Zmaga koprškega Partizana je vsekakor presenečenje, saj je kranjska mladost trenutno na čelu lestvice slovenske rokometne lige. Odlično je bilo medsebojno srečanje, v katerem so domačini z dobro taktiko (zadrževanje žoge v kritičnih trenutkih) odnesli zmago. Zanimivo je, da je Koprca uspela zmaga (3:0), čeprav so nastopili številni rezervni igralci. Končni vrstni red je naslednji: 1. Koper, 2. mladost, 3. Buj, 4. MIT Maribor, 5. Izvidjač in 6. Piran.

Podoben presenečenje kot Koper so pripravile tudi domačinke. Osvojile so prvo mesto pred jesenskim republikanskim prvakom — ljubljansko Svobodo. Odločala je tekma Piran—Svoboda. Ljubljankanke so nekaj minut pred koncem vodile s 3:1, ko so domačinke zaigrale z velikim pletom ter zmagale s 4:3. Res nenavaden podvig, saj smo bili pri Pirančankah deseti navajeni, da so pri vodstvu nasprotnikov hitro izgubile moralo.

TOMOS — OLIMP 0 : 1

Celjski Olimp je na drugem mestu v celjski nogometni podzvezi in so zato gledalci z zanimanjem pričakovali njegov prvi nastop v Kopru. Žal pa se pričakovanja niso izpolnila. Obe ekipi sta prikazali zelo slabo in nezanimivo igro. Koper je imel rahlo terensko premoč, gostje pa so bili nevarnejši pred golom. Najbolj realen rezultat bi bil 0:0. Da do tega ni prišlo, je poskrbel sodnik, ki je priznal neregularen gol. Gostje so namreč zatresli mrežo Tomosa iz strela, ko je bila žoga pred tem že pol metra v avtu. Sodnik je v tem primeru odlično manifestiral »sodelovanje« s stranskim sodnikom, saj se še zmenil ni za njegovo mahanje z zastavico.

PRVENSTVO VASKIH DRUŠTEV V ODBOJKI

Ker se je lanski postkus tekmovalj vaskih društev Partizan v odbojki odlično obnesel, so letos ponovno organizirali to tekmovalje. V Sežani ekip se je letos zbralo še enkrat toliko kot lani v Kopru. Med moškimi je osvojil prvo mesto Orček pred osnovno šolo Dutovlje in divjaškim Partizanom, pri ženskah pa je bila prva osnovna šola Dutovlje pred osnovno šolo Dekani in osnovno šolo Miljski hribi. Treba je pohvaliti udeležbo in uspeh odbojkarke ekipe novopriključenih krajev, kjer so se začeli ukvarjati z odbojko šele pred kratkim.

Prireditve se bliža kraju. »Verenka je tu,« zdajci slišim nekoga za svojim hrbtom. Poškili tja proti vohodu na oder. Res, ona je. Se predno si dobro oddahne, mi pa opomemo od presenečenja. Cantarutti že napove njeno recitacijo. Iz njenih zaspanih oči takoj uganem, da je prepala naš odhod. Iz postelje naravnost na oder! To se pač lahko zgodi samo v brigadi. Pa jo je le zvožila, čeprav ji je glas tu in tam sumljivo zapiskal.

Z dolgotrajnim ploskanjem sprejmejo poslušalci zadnjo pesem, ki jo je zapel zbor ob spremstvu harmonikašev in trobentača.

Z vseh strani nam čestitajo. Zirja je navdušena. Od trinajstih točk programa jih je kar sedem izbrala za podcenski festival v Krezbince. S tako visoko udeležbo se ne bo mogla pohvaliti nobena druga brigada v naselju. Uspeli smo! Tako smo srečni, da bi objeli vse svet. Kajti tu, na »Cesti bratstva in enotnosti«, kjer

mladi ljudje sleherni dan v mnogih na videz drobnih in nepomembnih stvareh merijo svoje sile, ima vsak uspeh posebno ceno.

Sportna sreča in smola

Krezbince. Ob pogledu na naselje, ki leži pred nami zavito v jutranjo meglo, nam je takoj jasno, da se z našim v ničemer ne more kosati. Neurejeni parki, mlakuže, z vsemi mogočimi barvami poslikane barake nas bodejo v oči. Videti je, da so prebivalci v zadnjih dneh priprav na podcenski festival sicer skušali spreminiti naselju lice, a se jim je to le delno posrečilo.

Jutranji hlad nas prisili, da iz svojih popotnih torb privlečemo na dan žoge in se pridružimo skupini brigadirjev, ki na prostoru za naseljem z belim apnom rišejo še zadnje sportne znake.

Prostrani travnik je že navsezgodaj oživel. Zeljno lovimo prve sončne žarke, ki se le s težavo prebijajo do nas. S celjskimi brigadirji, ki se bodo danes borili pod zastavo naselja Krezbince, se pristržno pozdravljamo. V vedno večjem številu prihajajo na stadion tudi brigadirji iz sosednjega naselja Tekija. Ob osmi uri je na vseh igriščih že pravi živ-žav. Fizikalni referenti vseh treh naselij razporejajo ekipe. Na živce nam grede

hreščeči glasovi zvočnika, preko katerega pozivajo tekmovalce, naj se zbera na določenih mestih.

Dopoldanske ure hitro minevajo, ne da bi bilo komu izmed nas dolgčas. Sonce se je že krepko pomaknilo proti zenitu, ko se pod nizko lopo zbereta šahovski ekipi iz Pojata in Tekija. Zvezdavo ogledujemo svoje nasprotnice. Ko mi pada roko, prestrašeno vzklizne:

»Komandant brigade? Gotovo je, izgubil ču!»

»Če bi bilo vprašanje sportnih zmag odvisno od činov, bi mi iz Pojata pripeljali kar vse štabovce,« se ji bedrilno nasmehe.

»Mat!« Odhajam s podobnimi občutki kot vojskovođa, ki je dobil bitko, za katero je mislil, da je že izgubljena. »Pojate bodo izgubile v košarki,« povedo kišni obrazov brigadirke. Položaj res ni rožnat. V koše padajo poslednji goli. Dabuder, Toni, Jurca, Bruno se borijo kot Levi. Kmalu po našem prihodu je igra zaključena s tesnim rezultatom v prid ekipe iz Tekije. Naši fantje so razočarani.

NAMIZNOTENISKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Koprčani silijo proti vrhu

Letošnjega namiznoteniškega prvenstva Slovenije za individualno prvenstvo v vseh disciplinah sta se iz Primorske udeležila le Koper in Idrija. Zlasti je treba pohvaliti Idrijo, kjer se je ta sport začel komaj uveljavljati. Grajati pa je treba Novo Gorico, ki je danes med najmočnejšimi namiznoteniškimi središči Primorske, pa kljub temu niso postali svojih zastopnikov.

Koprčani so na prvenstvu Slovenije dosegli več odličnih uspehov. Tako je Salamonova v kategoriji članice osvojila 12. mesto med 48 igralkami. Da se ni uvrstila med prvih osem, je kriva tudi nekoliko smola. V srednjo z odlično Lampretovo je dva zela izgubila z 19:21, predvsem zaradi pomankljive rutine. Se lepši uspeh pa je dosegla Salamonova v kategoriji mladink, kjer je med 32 igralkami osvojila osmo mesto.

Dobro se je odrezal tudi mladinec Kumar, ki je osvojil v zelo močni konkurenci deseto mesto med 70 tekmovalci. Verjetno bi se pomaknil še više, če ne bi nekoliko precenjeval nasprotnike in igral preveč defenzivno. Od drugih igralcev Kopa naj omenimo še Stadiño, ki je v B razredu članov osvojil deveto mesto.

Letošnje prvenstvo Slovenije je bilo glede kvalitete in števila nastopajočih doslej najuspešnejše po osvojitvi. Prav zato je treba Koprčanom k doseženim uspehom iskreno čestitati.

Iz zlate dobe paketov

Dobajajoče pakete je lepo nizat na polico v kotu, pismonoša pa je obveščal prejemnike, naj jih pridejo jutri iskat. Vsak paket je moral prebiti vsaj eno noč na pošti.

Ko je pismonoša pod noč odšel domov, je poštar že naprej delal. Moral je pač dokončati ali završiti vsako-inevni račun, da bo »Inšpekcija« vrela, ko pride. Seveda, kadar dela Sovak zaključne račune, ne mara notičev poleg sebe. In samo zaradi tega se je poštar v uradu zaklenil, ržagal električno luč in skrbno zatnil okna.

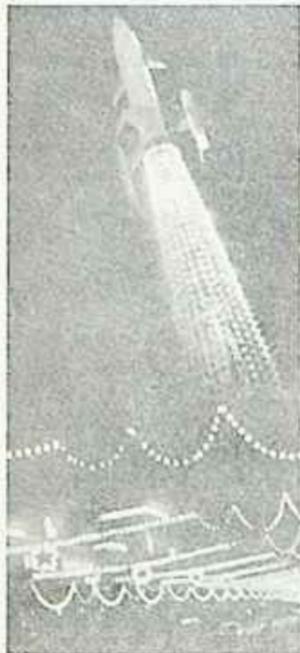
Kdor je pozneje pred vrati postal, je slišal od znotraj le rahlo šesteenje papirja... Čudni časi so bili takrat. Nisi dohl v zadruzi zobne krtačke ali zobne reme, nisi dobil glavnika, ne toa-tnega in ne drugega mila in obo drugo robe tudi nisi dobil. Judje so si čutili zobe s kredo in krabastimi ščetkami. Kupovali so v rogeriji jedko (kvasično) sodo in raznih krepavin in mrahovin kuali mlo doma. Bilo je, da bi se človek razjokal.

Toda na domu poštarja Cvenka ni lo takega brezupja. On in njegovi se umivali z lepo dišečim milom

znamke »Lux«, njegova žena pa je žehlala edinole z belim milom znamke »Ivory«. Tu pa tam je zanesljivim prijateljem tudi kak kos prodal. Za primerno ceno je marsikomu preskrbel ščetko za zobe ali tubo odlične kreme. »Poslušaj, Tone! Samo tebi povem, ker vem, da znaš molčati. Imam tajne zveze z ljudmi, ki mi preskrbijo marsikaj. Zeliš morda nekaj britvic, lep glavnik, kos mila za britje ali morda škatlico najboljšega loščila za čevlje? Ali rabijo tvoji otroci kaj svinčnikov? Tvoja žena bi gotovo bila vesela, če bi ji prinesel škatlo kakava ali morda ploščo čokolade. Poutujam, ker vem, da je potreba in ker bi rad vsaj prijateljem ustregel. Kaj praviš?»

In vtem so srečni prejemniki paketov ljuto godrnjali. Kakšen je vendar ta poštni red na svetu, da se more toliko blaga med potjo izgubiti! Ta je težil, da mu je izginil iz paketa funt kave, drugi ni našel v njem poslanih nogavic, tretji je mardonal, ker ni bilo brisač, četrti, ker... in tako dalje.

Take tožbe so se širile od vasi do vasi, obenem je pa Tone znal slabo molčati: tu pa tam je zopetel zaupno besedo nekomu na uho.

ELEKTRONSKA SAMBA

Neko ameriško podjetje je izdelalo poseben elektronski stroj, ki so mu inženirji vgradili glasbeno nadarjenost in pesniško »silico«. Imenuje se »Datatron - 205«. Stroj lahko komponira zabavno glasbo in piše k melodiji tudi tekst. Pred kratkim je nastopil na televiziji in je nevernemu občinstvu pokazal kaj zna. Tehnik je pritisnil samo na vzvod, ki označuje ritem in takt pesmi: valček, polka, rock'n'roll, samba, boogie-woogie itd. Vsekakor uporabljen stroj. Menda so se začele zanimati zanj tudi filmske družbe, da bi jim komponiral glasbeno spremljavo.

Huminiacija na Rdečem trgu v Moskvi v čast 42. obletnice Oktobrske revolucije; start kozmične rakete

Dva svojevrstna medena tedna preživljata te dni 19-letni Brent Parker in njegova 17-letna žena Renee. Takoj po poroki pred nekaj dnevi (na sliki) sta se dala prostovoljno zapreti dvanajst metrov pod ulični tlak v Los Angelesu (ZDA) v novozgrajeno protiatomsko zaklonišče. Naj preizkušnja poteče tako ali drugače, eno drži; mlada zakonca se prav gotovo ne bosta pritožila, da jima je bilo dolgčas pod zemljo

V zadnjem hipu

Ta nenavadni dogodek se je primeril pred nedavnimi v neki banki v Stockholmu. Uslužbenici so že popravliali svoje

SRCE NAVIJA URO

Med mnogimi nevačkanjimi tehničnimi novostmi ima svoje mesto tudi najbolj originalna ura, ki jo navija utrip srca. Izdelali so jo v Švici in razstavili na neki razstavi tehničnih posebnosti v Bernu. Če držite uro nekaj časa v bližini srca, je to dovolj, da teče 24 ur neprenehoma. Vendar je ta ura, dasiravno so jo izdelali že pred časom, še velika redkost.

stvari in vratar se je bil pripravil, da zaklene poslopije, ko je nenadoma pridrvel neki kmet. Bil je brez sapa in ves izčrpan. Prvemu uslužbenemu, na katerega je naletel, je izročil listek, ki ga je držal v roki. Bila je srečka državne loterije, ki je zadela pred tremi leti premijo 250.000 kron (približno 25 milijonov dinarjev). Siromašni kmet je po naključju našel doma staro in že zdavnaj pozabljeno srečko. Hotel jo je vreči v smeti, ko mu je žena svetovala, naj za vsak primer pogleda v stare časopise. Mož je našel časopis z izžrebanimi številkami in videl, da je zadel premijo. Tak kakršen je bil, je brez klobuka in brez sukničja stekel na banko, ker je ravno tega dne potekal rok za izplačilo denarja.

ABSTRAKTA UMETNOST

Očeta te vrste umetnosti — Pabla Picassa — poznate bržčas vsaj po imenu. Nekoga dne je naletel v svojem stanovanju na tatu. Možakar je pobegnil in poltvoja je naprosila slavnega slikarja, da bi ga nashkal po spominu. Slikar je pristal. Portret so prefotografirali in ga razposlali vsem policijskim postajam. Za čez teden dni so privedli nekaj osumljencev, med njimi: neka nuna, policijski pretekt, volterjanski fotej in pralni stroj.

TEMNE STEKLENICE

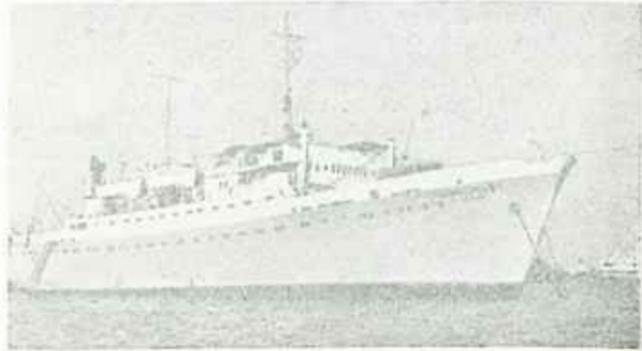
V »kravji debeli« — na Danskem so te dni zamenjali stare steklenice za mleko z novimi. Nove steklenice so temne in neprozorne. Čemu? Strokovnjaki so namreč ugotovili, da izgubi mleko v prozornih steklenicah več kot 75 odstotkov vitamina C, ki ga mleko vsebuje. Temne steklenice bolj čuvajo kakovost mleka, v njih izgubi mleko le 1,2 odstotka vitamina C.

AVTO BREZ KOLES

Najbolj vsakdanji superlativ »zy bodočnosti« si je pridobil tudi majhen avtomobilček, ki so ga izdelali Japonci in ki se je pojavil te dni na tokijskih ulicah. Njegova posebnost je v tem, da nima koles, da je izdelan iz plastičnih mas, da ima dva sedeča, turboreaktivni motor in da razvije hitrost do 200 km na uro. In kako se premika? Enostavno — mod vožnjo lebdi nad cesto.

VZTRAJNI RUDAR

O Nemcih gre glas, da so sila natančni in zelo trmasti ljudje. Med najbolj vztrajne in trmaste pa sodi vsekakor upokojeni rudar Franz Krause iz Marktebergdorfa na Bavarskem. Ze 13 let koplje svoj rudnik. Sam in brez kakršnih koli strojev je izkopal doslej 32 m globok in 15 m širok podkop. Išče uranovo rudo. V jami je doslej nakopal za 500 t kamenja in niti 1 kg uporabnega materiala. Iz previdnosti, »da ne bi prišlo do nesreče«, mu je Bavarski rudarski urad prepovedal, da bi se kopal v svojem »rudniku«. Krause je novinarjem izjavil, da bo kljub prepovedi delal še naprej, »ker mora biti urana tu v izobilju.«

Te dni je priplula iz Oaese v Vladivostok nova sovjetska raziskovalna ladja »A. I. VOJENKOV«, imenovana po ruskem raziskovalcu. Ladja je opremljena z najodbočajšimi aparaturnami in napravami za hidrometeorološko, oceanografsko, aerološko in drugo znanstveno službo. V 38 laboratorijih na ladji lahko hkrati dela nekaj desetih učenjakov. Ladja odhaja na dvomesečno raziskovanje globin Tihoga oceana. Sovjetska zveza je ladjo izdelala in opremila kot svoj doprinos geofizičnemu letu

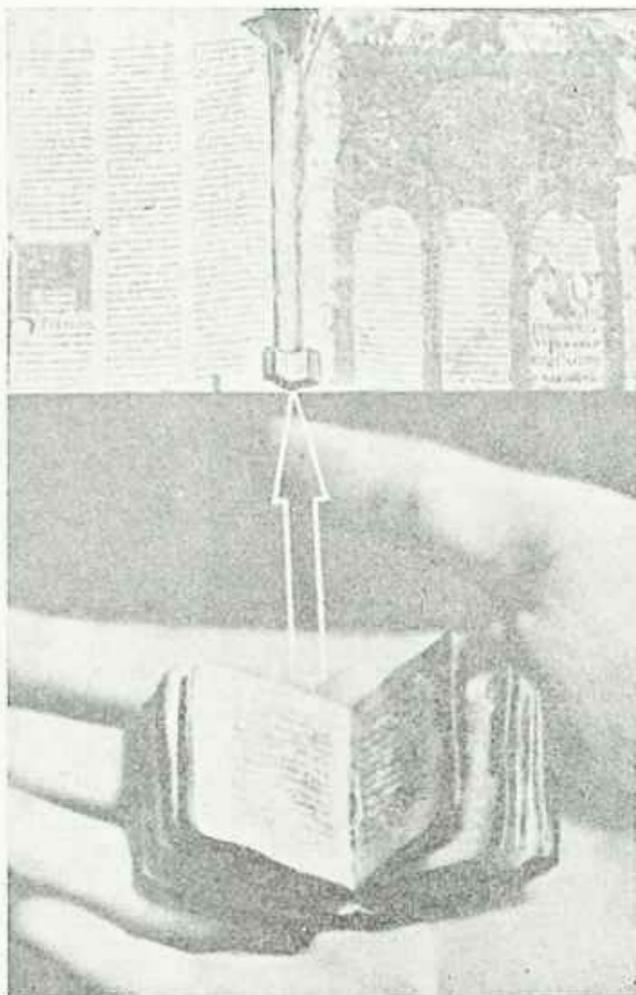
Vsega siri ameriški velebogataši so se spomnili še ene; namesto v Afriko nad lere hodijo na Severni tečaj nad bele medvede. Tako pobijanje je postalo že prava moda in je samo šest skupin takih »lovcev« iz Minnesote pobilo letos za golo zabavo na Arktiki že 32 severnih medvedov

V Rimu živi nesojeni kralj in cesar Marcijan II., ki baje izvaja svoje plavo pokolenje neposredno od imperatorja Oktavija Avgusta. Te dni je za obletnico svojega pavlihovskega kronanja privedil srečan sprejem v svojem rimskem stanovanju in je na njem številnim porabljenim gostom pokazal obsežno dokumentacijo, s katero je od dvora v Haagu zahteval vrnitev teritorija naše republike

Srbije, ki mu baje po vseh pravicah pripada. Na sliki: parliha Marcijan II. sprejema v prisotnosti svoje matere, baziliske Olge, poklon svojih častilcev oziroma častilcev svojega denarja, dokler bo ta še trajal

— Če vam pravim, da je nekdo telefoniral, naj prinesemo papigo-samico!

V muzeju starih listin v Erevanu (ZSSR) hranijo nad 15.000 redkih in nenavadnih listin, med njimi tudi star in že okamenel rokopis. Posebna redkost tega muzeja sta 758 let stari katekizem, ki tehtata 34 kilogramov, in pa mali molitvenik, nič večji od navadne znamke, tehtata pa vsega 19 gramov. Prva knjiga je največji rokopisni spomenik v armenskem jeziku. Zanj so potrebovali kar 700 telečjih kož. Druga knjizica pa je sestavljena iz 104 pergamentnih listkov, pisava v njej pa je tako drobna, da jo je moč brati le s pomočjo povečevalnega stekla

Jack London:

76

SMOKE-BELLEW

Slanovec je le nerad ubogal. Toda med tolpo se je začel pojavljati preteč nemir.

»Križ božji,« je policijski poročnik zašepetal Dimaću. »Poglejte jih no, kakor muhe so posejani po robu prepada. Najmanjši nered med ljudstvom jih bo na stotine potisnil vanj.«

Dimać se je stresel in vstal.

»Prijetelji, dovolite mi odkrito besedo. Če zares hočete kupiti stavbišča, vam jih bom prodal po sto dolarjev in kadar bo zemljemerec končal z delom, boste za prostore žrebali.« Vzdignil je roko in pomiril zopetne izbruhe ogorčenja ter množico posvaril: »Ne premikajte se z mesta, če ne, jih bo na stotine zletelo v globino. Nikar ne pozabljajte nevarnosti, ki vam preti!«

»Prazne marnje! Ti bi rad vse sam požrl,« se je nekdo oglasil. »Kaj nas brigajo stavbišča, dajta nam deleže.«

»Če sta pa samo dva deleža prosta. Samo dva izmed vas lahko dobita. In ostali?«

Obrisal si je čelo s srajčnim rokavom. Takrat se je zaslislal glas: »Pa naj bosta skupna last vseh pričujočih!« Tisti, ki so grmče odobraval ta nasvet, niso vedeli, da je bil mož, ki ga je izustil, najet od Dimaća, ki mu je naročil, naj takrat vmes poseže, ko bo videl, da si on otira čelo z rokavom.

»Kaj bi onegavil! Združi lepo čista svoja stavbišča, pa nam jih prodaj,« je nadaljeval govornik. »Pa še rudninske pravice nam odstopi!«

»Ampak dajte si no dopovedati, da tu še govora ni o rudah,« je ugovarjal Dimać.

»Če jih ni, bo naša izguba. Kar všteti jih v našo škodo.«

»Tovariši, vi mi delate silo. Oh, zakaj niste ostali na oni strani reke?«

To njegovo omahovanje je bilo tako pristno, da je med ljudstvom takoj zadonelo silovito kričanje. In tako je moral, hočeš nočeš, sprejeti pogodbo. Slanovec in nekateri drugi v prvi vrsti so godrnjali.

»Vilko Slanovec in Hudournik ne marata, da bi bili vsi zraven,« je Dimać naznanil množici. »Zdaj vidite, kdo je tisti, ki bi rad vse sam pograbil.«

In takoj ju je množica začela pisano gledati.

»Kako bomo pa to stvar uravnali?« je vprašal Dimać. »Čok in jaz bi morala imeti pravico do nadzora. Saj sva to mestno stavbišče odkrila midva.«

»Sprejeto. To je vašina pravica,« jih je mnogo zavpilo. »Pravica za vaju in za nas!«

»Tri petine nama,« je svetoval Dimać, »dve petini pa vam. Pa plačali nama boste svoje deleže.«

»Deset centov na dolar!« se je glasil nekaj klic. »In nepodvrženo plačilu.«

»Kajpada,« je porogljivo rekel Dimać, »in predsednik bo prišel osebno k vsakemu in mu prinesel dividende na srebrnem krožniku. Ne, gospod, tako ne pojde. Bodite pametni. Deset centov na dolar bo pomagalo, da stvar sprožimo. Kupili boste dve petini stodalorske vrednosti po deset dolarjev vsako. Tako. Če vam ni všeč, pa tekmujte!«

»Samo velikih kapitalov ne!« je nekdo vzkliknil. Množica mu je nehote soglasno prihrdila.

»Tukaj vas je približno pet tisoč. Ako računamo na vsakega po eno delnico, znese pet tisoč delnic,« je Dimać število na glas. »Pet tisoč je dve petini od dvanajst tisoč pet sto. Torej stavbiščna družba mesta Trarara ima glavnice milijon dve sto pedeset tisoč dolarjev. Delnice je dvanajst tisoč pet sto. Vi jih odkupite pet tisoč po deset dolarjev za vsako, ki je al pari vredna sto. Sicer mi je pa popolnoma vseeno, če sprejmete ali ne. Končno vas vse pozivam za pričo, da ste me prisilili proti moji volji.«

Ko mu je množica zagotovila, da so ga zalotili pri prevari, ker si je na sleparski način kanil prilastiti rudarske pravice na dveh deležih, so izvolili odbor, ki je

na debelo ustrojil delniško družbo. Dali so ji ime »Stavbiščna družba Trarara«. Predlog, naj bi delnice plačali naslednji dan v Dawsonu, so zavrgli, in sicer zato, ker je bilo pričakovati, da bi se tedaj hoteli vriniti še tisti prebivalci Dawsona, ki niso bili navzoči. Sklenili so, naj vsakdo na mestu plača odobro svoj delež. Ob velikem ognju, ki so ga zakurili na ledu ob vnožju drče, je odbor izročil vsakemu navzočemu, ki je plačal deset dolarjev, zadevno potrdilo. Dvajset tehtnic, ki so jih brž prinesli iz Dawsona, je pa tehtalo zlati prah.

Ob mraku je bilo to delo končano in v »mestu« Trarara je zopet zavladal mir. Ostala sta samo Dimać in Čok in v kočijah večerjo. Pregledovala sta seznam delničarjev in se smejala. Štiri tisoč osem sto štiriinšestdeset je bilo vseh. Na varnem kraju v kočiji so pa stale rejene vrečice, ki so vsebovale za osemštirideset tisoč sedem sto štirideset dolarjev zlatega prahu.

»Ampak poglavitnega cilja pa vendar še nisi dosegel,« je rekel Čok.

»Ne boj se, saj bo kmalu tukaj,« je Dimać prepričevalno rekel. »Je rojen pustolovec in igralec. Ko mu bo Breck na skrivaj zašepetal tisto stvar, bo takoj pridrljal sem. Niti srčna bolezen bi ga ne zadržala.«

Se preden je minila ura, je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je Hudournik, ki mu je sledil Vilko Slanovec. Njune oči so bliskovito švigale sem in tja po kočiji in se ustavile v kotu na skrbno zakritemu vitlu.

»Pa recimo, da bi rad kupil tisoč dve sto delnic,« je čez pol ure razpravljaj Hudournik, »tedaj bi te in tistih pet tisoč, ki sta jih prodala danes, štele skupaj šest tisoč dve sto. Vama bi jih ostalo šest tisoč tri sto. Torej bi prvo besedo še vedno imela vidva.«

»Kaj ti pa bo toliko stavbišče?« ga je vprašal Čok. »Na to vprašanje boš ti odgovoril laže kot jaz,« je odvrnil Hudournik. »Med nami rečeno,« je dodal, ko mu je pogled splaval v kot k zakritemu vitlu, »je tukaj zares krasen razgled!«

»Toda Vilko hoče tudi nekaj,« je dejal Dimać. »Midva jih pa ne moreva prodati več kot pet sto.«

»Koliko bi rad vložil?« je Hudournik vprašal Slanovec.